

brak nr 2,

BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1972

Warszawa, dnia 3 stycznia 1972 r.

Nr I

SPIS TREŚCI

Dział A

- Poz. 1 — uchwała XXIII Plenum Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 6 września 1971 r. w sprawie poprawy stanu bhp w zakładach pracy 3
- „ 2 — uchwała Prezydium i Komitetu Wykonawczego Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 1 września 1971 r. w sprawie organizacji i trybu działania inspekcji pracy 4

Dział B

- „ 3 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 sierpnia 1971 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie funduszu zakładowego w niektórych terenowych przedsiębiorstwach gospodarki komunalnej 8
- „ 4 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 września 1971 r. w sprawie uprawnień przysługujących osobom odbywającym służbę w formacjach samoobrony oraz członkom ich rodzin 8
- „ 5 — uchwała Nr 156 Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1971 r. w sprawie kierowania pracowników na studia doktoranckie dla pracujących oraz w sprawie ulg i świadczeń przysługujących tym pracownikom 10
- „ 6 — uchwała Nr 162 Rady Ministrów z dnia 6 sierpnia 1971 r. w sprawie skróconego czasu pracy w niektórych zakładach pracy podległych Ministrowi Przemysłu Maszynowego 12
- „ 7 — uchwała Nr 169 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 1971 r. w sprawie wzmoczenia walki z hałasem i wibracjami w zakładach pracy 14
- „ 8 — rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1971 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach gazyfikacji bezprzewodowej 17
- „ 9 — rozporządzenie Ministra Łączności z dnia 30 sierpnia 1971 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dodatków dla pracowników państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” za nocną służbę oraz za specjalne i uciążliwe warunki pracy 20
- „ 10 — zarządzenie nr 95 Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 1971 r. w sprawie stanowiska „stażysty” w prezydiach rad narodowych oraz okresu pracy zawodowej wymaganego dla stanowisk, na których mają być zatrudnieni absolwenci szkół bezpośrednio po odbyciu wstępnego stażu pracy 20
- „ 11 — zarządzenie Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 25 września 1971 r. zmieniające zarządzenie w sprawie przewozu osób samochodami ciężarowymi 21
- „ 12 — zarządzenie nr 19 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 18 maja 1971 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w stołówkach pracowniczych prowadzonych we własnym zakresie przez jednostki budżetowe 21
- „ 13 — zarządzenie nr 20 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 18 maja 1971 r. w sprawie dodatkowego wynagradzania niektórych pracowników domów wczasowych świadczących usługi dla konsumentów nie będących mieszkańcami domów wczasowych oraz niektórych pracowników stołówek i bufetów przyzakładowych wydających posiłki turystom i wczasowiczom 22

Poz. 14	— instrukcja Nr 21 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac oraz Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 20 maja 1971 r. zmieniająca instrukcję w sprawie zasad organizacji robót komunalnych prowadzonych ze środków na akcję interwencyjną i zatrudniania przy nich osób poszukujących pracy	23
„ 15	— pismo okólne Nr 23 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 15 czerwca 1971 r. w sprawie zwolnień od pracy dla zapewnienia opieki nad chorym dzieckiem w przypadku, gdy oboje rodzice są pracownikami	23
„ 16	— instrukcja Nr 31 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 17 sierpnia 1971 r. zmieniająca instrukcję w sprawie zasad wykorzystywania środków na akcję interwencyjną w zakresie przysposobienia zawodowego osób poszukujących pracy	24
„ 17	— wytyczne Nr 35 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 15 września 1971 r. w sprawie udzielania zwolnień od pracy w związku z wychowywaniem dzieci w wieku do lat 14	24

DZIAŁ A

1

**UCHWAŁA
XXIII PLENUM CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH**

z dnia 6 września 1971 r.

w sprawie poprawy stanu bhp w zakładach pracy.

Plenum Centralnej Rady Związków Zawodowych przyjmuje ocenę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wynikające z niej wnioski zawarte w wystąpieniu Przewodniczącego CRZZ i w materiałach Głównego Inspektoratu Pracy — uznając je za wytyczne działania dla całego ruchu zawodowego.

Plenum ocenia pozytywnie dotychczasowe wysiłki Rządu w zakresie stworzenia podstaw organizacyjno-prawnych i zapewnienia środków materialnych niezbędnych dla stałego polepszania warunków bezpieczeństwa i higieny pracy. Szczególnie duże znaczenie mają tu postanowienia uchwały Nr 82/68 Rady Ministrów i Decyzji 104/70 Prezydium Rządu zobowiązujące podległe ogniwa administracji gospodarczej do opracowania programów zwalczania głównych źródeł zagrożeń wypadkowych i chorobowych oraz poprawy warunków pracy w zakładach i branżach charakteryzujących się dużym stopniem zagrożenia zawodowego.

Plenum stwierdza jednocześnie, że realizacja postanowień Rządu przez poszczególne ministerstwa i zjednoczenia, a także kierownictwa zakładów przebiega niezadowalająco.

Plenum CRZZ zwraca się do Rządu o wzmocnienie kontroli wykonania postanowień.

W szczególności konieczne jest konsekwentne rozliczanie przez Prezydium Rządu — kierownictw resortów, urzędów centralnych i prezydiów rad narodowych z realizacji przez podległe im zjednoczenia i zakłady ciężących na nich w tym zakresie obowiązków.

Głównym źródłem utrzymującej się wzrostowej tendencji wypadków przy pracy jest nadal wadliwa organizacja pracy, niedostateczny nadzór nad przestrzeganiem zasad bhp i niedostateczna znajomość przepisów bhp wśród kadry kierowniczej, dozoru technicznego i samych robotników.

W związku z tym Plenum CRZZ mając na względzie interesy ogółu pracujących i całej gospodarki narodowej zwraca się do Rządu z postulatem podjęcia przez resorty, zjednoczenia i dyrekcje zakładów energicznych kroków zmierzających do poprawy organizacji pracy, podniesienia poziomu szkolenia pracowników w zakresie bhp i umocnienia dyscypliny społecznej.

W stosunku do osób nie wykazujących dostatecznej dbałości o zdecydowaną poprawę warunków bhp, o likwidację zagrożeń powodujących wypadki i choroby zawodowe, naruszających dyscyplinę pracy — powinny być wyciągane surowe konsekwencje.

W stosunku do osób wykazujących szczególne osiągnięcia i inicjatywę w dziedzinie poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy należy stosować różne formy wyróżnień.

Równocześnie Plenum zwraca się do Prezydium Rządu, Komisji Planowania oraz zainteresowanych ministrów o zapewnienie w Narodowym Planie Gospodarczym środków i warunków dla szybkiego rozwiązania najpilniejszych spraw związanych z wentylacją i klimatyzacją, odzieżą ochronną i sprzętem ochronnym, z modernizacją transportu szczególnie wewnątrzzakładowego, a stopniowym uzupełnieniem braków w zakresie pomieszczeń i urządzeń sanitarno-higienicznych.

Plenum CRZZ zobowiązuje instancje i ogniwa związkowe do poparcia wszystkich słusznych poczynań zmierzających do zapewnienia ładu i porządku oraz dyscypliny przestrzegania zasad i przepisów bhp w zakładach, wydziałach i na każdym stanowisku roboczym.

Plenum CRZZ zobowiązuje zarządy główne związków zawodowych do przeprowadzenia niezwłocznie wspólnie z resortami, zjednoczeniami oraz prezydiami rad narodowych analizy przyczyn wypadków w zakładach charakteryzujących się wysokimi zagrożeniami, powodującymi zwłaszcza wypadki ciężkie oraz do podjęcia niezbędnych kroków dla ograniczenia i likwidacji występujących zagrożeń celem zahamowania wzrostu ilości wypadków.

Główny Inspektorat Pracy przedstawi w I kwartale 1972 r. na Prezydium CRZZ ocenę stopnia realizacji przez zarządy główne związków zawodowych i ministerstwa postanowień niniejszej uchwały.

Plenum zobowiązuje Prezydium CRZZ, aby z udziałem przedstawicieli Prezydium Rządu dokonało w I kwartale 1972 r. oceny realizacji przedsięwzięć podjętych przez ministerstwa podstawowych przemysłów i współdziałające z nimi zarządy główne związków zawodowych dla poprawy warunków pracy w zakładach charakteryzujących się największymi zagrożeniami zawodowymi.

Plenum zwraca się do wszystkich pracowników, a szczególnie do kadry inżyniersko-technicznej, organizatorów produkcji, działaczy związkowych i samorządów robotniczych, aby zgodnie z Listem Prezydium Rządu i CRZZ rozwinięta została w zakładach szeroka działalność dla ugruntowania socjalistycznych zasad współzycia oraz zapewnienia poprawy warunków i kultury pracy.

UCHWAŁA
PREZYDIUM I KOMITETU WYKONAWCZEGO CENTRALNEJ RADY
ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 1 września 1971 r.

w sprawie organizacji i trybu działania inspekcji pracy.

Ustawa z dnia 30 marca 1965 roku o bezpieczeństwie i higienie pracy określiła podstawowe obowiązki zakładów pracy w zakresie zapewnienia załogom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz rozszerzyła uprawnienia instancji związkowych i inspekcji pracy w dziedzinie nadzoru nad stanem ochrony pracy i przestrzeganiem ustawodawstwa pracy.

Podjęte dotychczas środki nie zapewniły pełnej realizacji wszystkich postanowień ustawy o bhp i wydanych do niej aktów wykonawczych w każdym zakładzie pracy. Wykonanie tego zadania wymaga od administracji wszystkich szczebli pełnego integrowania spraw produkcji ze sprawami ochrony pracy w planowaniu i wykonywaniu zadań produkcyjnych jak również w rozwoju postępu technicznego w gospodarce narodowej. Równocześnie konieczne jest rozwinięcie wszechstronnej działalności poszczególnych instancji i ogniw związkowych w zakresie współdziałania z administracją w rozwiązywaniu podstawowych problemów ochrony pracy. Instancje i organizacje związkowe powinny rozwijać i doskonalić działalność wielotysięcznego aktywu ochrony pracy na rzecz świadomego stosunku do pracy, stosowania bezpiecznych metod pracy oraz wykorzystania wszystkich form kontroli społecznej nad wykonywaniem przez administrację obowiązków wynikających z przepisów bezpieczeństwa i higieny oraz ustawodawstwa pracy.

Realizując postanowienia wynikające z powyższej ustawy i aktów wykonawczych, jak i uchwały XXII Plenum CRZZ, która wprowadziła zmiany w organizacji inspekcji pracy, uchwała się co następuje:

1. Zgodnie z dekretem z 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy — inspekcja pracy działa pod kierunkiem zarządów głównych branżowych związków zawodowych, które są odpowiedzialne za prawidłowy i skuteczny nadzór nad warunkami pracy.

2. Zadaniem inspekcji pracy jest sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przez zakłady pracy przepisów prawa pracy, a w szczególności przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, czasu pracy i urlopów, ochrony pracy młodocianych i kobiet oraz stosunku pracy.

3. Instancje związkowe obowiązane są do udzielania inspekcji pracy koniecznej pomocy i stwarzania warunków umożliwiających wywiązywanie się inspekcji pracy z nałożonych na nią zadań ustawowych.

4. Instancje związkowe powinny ponadto wzmacniać i doskonalić różne formy społecznego nadzoru nad warunkami pracy i podejmować inne właściwe środki zmierzające do poprawy stanu ochrony pracy oraz umacniania praworządności w stosunkach pracy. Powinny one przy tym wykorzystywać uprawnienia zastrzeżone im w obowiązujących przepisach prawa.

5. Szczegółowe zadania, organizację i tryb działania inspekcji pracy ustalają wytyczne, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

6. W razie potrzeby zarządy główne związków zawodowych mogą uzupełnić wytyczne — w uzgodnieniu z Głównym Inspektorem Pracy CRZZ — postanowieniami mającymi na celu ich dostosowanie do specyficznych warunków występujących w gałęziach pracy objętych ich działalnością.

7. Pozostaje w mocy uchwała Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 27 listopada 1954 r. w sprawie przejęcia przez instancje związkowe uprawnień terenowej inspekcji pracy. W związku z tym wszystkie instancje związkowe obowiązane są nadal sprawować kontrolę nad przestrzeganiem przez zakłady pracy przepisów ustawodawstwa pracy, a w szczególności przepisów o czasie pracy, o urlopach, o ochronie pracy kobiet i młodocianych.

8. Tracą moc: uchwała Prezydium Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 27 sierpnia 1965 r. w sprawie organizacji i trybu działania inspekcji pracy i uchwała Prezydium CRZZ z dnia 8 maja 1968 r. o aktualnych kierunkach działalności instancji związkowych i inspekcji pracy w dziedzinie bhp w części dotyczącej działalności wojewódzkich inspektoratów pracy wojewódzkich komisji związków zawodowych w sprawie organizacji i trybu działania inspekcji pracy oraz uchwała Prezydium CRZZ i Zarządu CZSP z dnia 24 maja 1960 r. w zakresie unormowanym niniejszą uchwałą.

9. Uchwała wchodzi w życie z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1971 r.

WYTYCZNE

w sprawie szczegółowych zadań, organizacji i trybu działania inspekcji pracy.

I. Główny Inspektorat Pracy

1. Główny Inspektorat Pracy:

a) współpracuje z instytucjami państwowymi i społecznymi w zakresie zadań wykonywanych przez inspekcję pracy,

b) opracowuje dla Prezydium CRZZ wnioski w zakresie programowania, analizowania i oceny działalności administracji w dziedzinie bhp celem przedkładania tych materiałów Radzie Ministrów i Komisji Planowania przy Radzie Ministrów,

c) sprawuje ogólny nadzór nad stanem ochrony pracy, przestrzeganiem prawa pracy oraz koordynuje działalność inspekcji pracy zarządów głównych i zespołów prawnej ochrony pracy WKZZ,

d) udziela pomocy zarządom głównym związków zawodowych przy wykonywaniu przez nie zadań w zakresie ochrony pracy i umacniania praworządności w stosunkach pracy,

e) inicjuje podejmowanie przez związki zawodowe i administrację gospodarczą poczynań zmierzających do poprawy warunków pracy i umacniania praworządności w zakresie przestrzegania prawa pracy.

2. Realizując określone w pkt 1 zadania, Główny Inspektorat Pracy:

a) dokonuje analizy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy i na tej podstawie opracowuje wnioski dla centralnych organów administracji i podległych im jednostek, zmierzające do poprawy stanu techniki bezpieczeństwa i higieny pracy, a w szczególności w zakresie:

— wiązania postępu technicznego z poprawą warunków pracy,

— uwzględniania wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji nowych maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi pracy oraz przy wprowadzaniu nowych technologii,

— oceny typowych projektów inwestycji z punktu widzenia wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy,

— zaspokajania potrzeb i poprawy urządzeń ochronnych, a w szczególności urządzeń wentylacyjnych, klimatyzacyjnych i odpylających, ograniczających nadmierny hałas oraz szkodliwą wibrację,

— usprawnienia gospodarki i poprawy zaopatrzenia pracowników w odzież ochronną i sprzęt ochrony osobistej,

b) współdziała z Komisją Planowania przy Radzie Ministrów w zakresie uwzględniania w rocznych i wieloletnich planach gospodarczych potrzeb i środków na bezpieczeństwo i higienę pracy oraz prawidłowego wykorzystania tych środków,

c) dokonuje analizy przestrzegania przepisów ustawodawstwa pracy i opracowuje wnioski odnośnie sposobów umacniania praworządności w zakresie ochrony uprawnień pracowniczych,

d) prowadzi prace w zakresie systematyzacji i porządkowania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, a w szczególności:

— inicjuje, opracowuje i opiniuje projekty przepisów prawnych z zakresu ochrony pracy,

— koordynuje wydawanie branżowych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy,

— opracowuje projekty wyjaśnień Centralnej Rady Związków Zawodowych dotyczących stosowania przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy oraz działania inspekcji pracy,

e) przeprowadza analizy stanu warunków pracy kobiet i młodzieży pracującej, a zwłaszcza młodocianych, oraz inicjuje podejmowanie przez instancje związkowe, inspekcję pracy i społeczny aktyw ochrony pracy środków zmierzających do przestrzegania przepisów w tym zakresie,

f) sprawuje nadzór nad wykonywaniem uchwał Centralnej Rady Związków Zawodowych w zakresie ochrony pracy,

g) sprawuje nadzór i kontrolę nad działalnością inspekcji pracy, orzecznictwem w sprawach wykroczeń przeciwko przepisom prawa pracy,

h) wydaje instrukcje dotyczące działalności inspektorów pracy oraz udziela inspektorom wyjaśnień w sprawach wchodzących w ich zakres działania,

i) współdziała z instancjami związkowymi przy wykonywaniu przez nie zadań w zakresie ochrony pracy oraz inicjuje różne formy społecznego nadzoru nad warunkami pracy,

j) analizuje kształtowanie się wypadków przy pracy, chorób zawodowych i innych schorzeń związanych z warunkami środowiska lub charakterem pracy,

k) współdziała z organami służby zdrowia w zakresie analizy działalności przemysłowej służby zdrowia w dziedzinie zapobiegania chorobom zawodowym i innym schorzeniom związanym z warunkami środowiska pracy,

l) współdziała z Komitetem Nauki i Techniki oraz Centralnym Instytutem Ochrony Pracy w zakresie ustalania kierunków prac naukowo-badawczych w dziedzinie ochrony pracy, wspólnie z zarządami głównymi związków zawodowych przedstawia poszczególnym placówkom naukowo-badawczym tematykę badań z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz kontroluje ich realizację,

m) inicjuje działalność w zakresie nauczania, szkolenia i popularyzacji przepisów i zasad ochrony pracy oraz współdziała przy organizowaniu specjalistycznego szkolenia inspektorów pracy i społecznej inspekcji pracy,

n) kieruje działalnością Szkoły Inspekcji Pracy.

Główny Inspektorat Pracy realizuje swoje zadania w porozumieniu z odpowiednimi wydziałami Centralnej Rady Związków Zawodowych.

3. Działalnością Głównego Inspektoratu Pracy kieruje Główny Inspektor Pracy.

4. W skład Głównego Inspektoratu Pracy wchodzi wydział problemowy.

Głównego Inspektora Pracy powołuje Plenum CRZZ na wniosek Prezydium CRZZ. Zastępców Głównego Inspektora Pracy oraz kierowników wydziałów przyjmuje urzędujące Prezydium CRZZ. Pozostałych pracowników Głównego Inspektoratu Pracy przyjmuje i zwalnia Główny Inspektor Pracy CRZZ.

II. Inspektoraty pracy zarządów głównych związków zawodowych.

5. Zadaniem inspektoratów pracy jest:

a) opracowywanie analiz i ocen stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zakładach, objętych działalnością danego związku zawodowego, oraz ustalanie głównych zagrożeń zawodowych związanych z określonymi procesami produkcyjnymi i technologicznymi, występujących przy poszczególnych rodzajach maszyn czy urządzeń albo w niektórych zakładach czy też nawet w całych zakładach pracy,

b) opracowywanie dla Prezydium Zarządu Głównego Związku Zawodowego wniosków dotyczących rozwiązywania przez związek wspólnie z ministerstwami i zjednoczeniami podstawowych problemów ochrony pracy, a przede wszystkim wniosków dotyczących eliminowania zagrożeń zawodowych przez usprawnienie technologii i procesów produkcyjnych, wprowadzanie nowych rozwiązań konstrukcyjnych oraz zabezpieczenie maszyn, urządzeń itp.,

c) przeprowadzanie analiz stanu praworządności w stosunkach pracy, a zwłaszcza w zakresie umowy o pracę, czasu pracy, urlopów, ochrony pracy kobiet i młodocianych w celu wypracowania wniosków zmierzających do eliminowania źródeł nieprzestrzegania przepisów prawa pracy,

e) kierowanie działalnością branżowych inspektorów pracy.

6. Zadania wynikające z pkt 5 inspektorat pracy realizuje m.in. poprzez:

a) współdziałanie z ministerstwami i zjednoczeniami przy opracowywaniu rocznych i wieloletnich planów likwidacji podstawowych zagrożeń zawodowych w oparciu o wnioski inspekcji pracy oraz instancji terenowych i ogniw związkowych,

b) współdziałanie z resortami w zakresie wydawania przez te resorty branżowych przepisów i instrukcji z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy,

c) współdziałanie z ministerstwami i zjednoczeniami w zakresie planowania i wykorzystywania nakładów na bezpieczeństwo i higienę pracy,

d) analizowanie, wspólnie z resortami, działalności komisji powypadkowych, w celu zapewnienia prawidłowości ustalania przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy,

e) nadzór nad projektowaniem, realizacją i przyjmowaniem do eksploatacji nowych inwestycji w zakresie zapewnienia wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy w tych obiektach,

f) współdziałanie z właściwymi ministerstwami i zjednoczeniami przy ustalaniu norm odzieży ochronnej, roboczej i przydzielanych pracownikom środków utrzymania higieny osobistej oraz kontrola nad prawidłową gospodarką tymi środkami w zakładach pracy,

g) ukierunkowywanie działalności inspekcji i społecznego aktywizmu ochrony pracy oraz inicjowanie przedsięwzięć instancji związkowych w zakresie zapewnienia kobietom i młodzieży pracującej, a zwłaszcza młodocianym, warunków pracy odpowiadających szczególnym wymogom ochrony pracy,

h) kontrolę nad realizacją przez ministerstwa i zjednoczenia zadań w dziedzinie szkolenia pracowników wszystkich stanowisk pracy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz nauczania

przedmiotu bhp w szkolnictwie zawodowym: zasadniczym, średnim i wyższym,

i) opracowywanie branżowych kierunków i metod działania inspekcji pracy w oparciu o wytyczne Głównego Inspektoratu Pracy i analizę stanu ochrony pracy wynikającą z protokołów i nakazów inspektorskich, a także z wniosków poszczególnych instancji terenowych i ogniw związkowych,

j) systematyczne oddziaływanie na inspektorów pracy w kierunku podnoszenia jakości i efektywności ich pracy, a w szczególności w zakresie:

— wykorzystywania czasu pracy na podstawową działalność w zakładach,

— podejmowanie przez inspektorów podstawowych problemów mających wpływ na trwałą poprawę warunków pracy.

W celu zapewnienia prawidłowego poziomu pracy inspektorów — inspektoraty pracy przeprowadzają kontrolę ich działalności, organizują wspólne wizytacje, szkolenia inspektorów oraz zapewniają środki gwarantujące samodzielne podejmowanie decyzji przez inspektorów pracy.

k) inicjowanie, organizowanie i koordynowanie społecznego nadzoru nad warunkami pracy wspólnie z zarządami okręgowymi i zainteresowanymi wydziałami zarządów głównych.

7. Inspektorat pracy realizuje swoje zadania na podstawie planów pracy zatwierdzonych przez prezydium zarządu głównego związku zawodowego, po uzgodnieniu z Głównym Inspektoratem Pracy Centralnej Rady Związków Zawodowych.

8. Obsadę inspektoratu pracy stanowią:

a) kierownik inspektoratu pracy oraz jego zastępca,

b) starsi inspektorzy pracy i inspektorzy pracy do określonych problemów.

9. Kierownika inspektoratu pracy oraz pozostałych pracowników przyjmuje i zwalnia prezydium zarządu głównego związku zawodowego w uzgodnieniu z Głównym Inspektoratem Pracy Centralnej Rady Związków Zawodowych.

10. Zarząd główny może upoważnić starszych inspektorów i inspektorów pracy do zastępowania właściwych terenowo inspektorów pracy. Organizację i podział pracy w inspektoracie pracy ustala prezydium zarządu głównego związku zawodowego.

III. Uprawnienia i obowiązki inspektora pracy.

11. Inspektor pracy sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przez zakłady pracy przepisów prawa pracy, a w szczególności przepisów dotyczących:

a) bezpieczeństwa i higieny pracy,

b) czasu pracy i urlopów,

c) ochrony pracy kobiet i młodocianych,

d) stosunku pracy.

12. Stwierdzone w czasie wizytacji uchybienia w zakresie stosowania przepisów, określonych w pkt 11, inspektor pracy uwidacznia w protokole tej wizytacji.

13. Inspektor pracy ma prawo i obowiązek wydawania nakazów w zakresie przewidzianym przepisami art. 5 pkt 3 i 4 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy oraz innymi przepisami.

14. Inspektor pracy ma prawo wymierzania kary grzywny oraz wnioskowania o ukaranie na zasadach określonych w art. 8, 9 i 10 powołanego dekretu.

15. Inspektor pracy jest uprawniony i zobowiązany do samodzielnego podejmowania decyzji w sprawach wydawania nakazów i stosowania sankcji. Decyzje, dotyczące zamknięcia zakładu pracy, inspektor pracy powinien podejmować po zawiadomieniu zarządu okręgowego oraz konsultacji z inspektorem pracy zarządu głównego związku zawodowego.

16. W zakresie nadzoru zapobiegawczego inspektor pracy m.in. nadzoruje działalność rzeczoznawców d/s bhp w biurach projektowych, opiniuje projekty z tych biur, które nie posiadają rzeczoznawców d/s bhp oraz bierze udział w przyjmowaniu do eksploatacji nowo wybudowanych lub przebudowanych zakładów pracy albo ich części.

17. Inspektor pracy bierze udział w badaniach przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy oraz kieruje sprawę do prokuratora, jeżeli w wyniku przeprowadzonych badań uzna, że wypadek został spowodowany przez przestępstwo.

Inspektor pracy wykonuje inne czynności przewidziane w przepisach szczególnych.

18. Inspektor pracy współdziała z zarządem okręgowym związku zawodowego w zakresie realizacji przez instancje związkowe zadań w dziedzinie ochrony pracy.

19. Inspektor pracy współdziała z organami nadzoru państwowego w zakresie ustalonym osobnymi przepisami.

20. Inspektor pracy jest zobowiązany do udzielania pomocy i konsultacji innym inspektorom przy rozwiązywaniu problemów technicznego bezpieczeństwa pracy.

21. Inspektor pracy wykonuje swoje zadania zgodnie z planem zatwierdzonym przez inspektorat pracy zarządu głównego związku zawodowego, uprzednio uzgodnionym z zarządem okręgowym związku zawodowego.

22. Inspektorem pracy może być osoba, która posiada wyższe lub średnie wykształcenie techniczne, prawnicze lub medyczne oraz znajomość technologii procesów produkcyjnych i złożyła egzamin przed komisją egzaminacyjną, powołaną przez Główny Inspektorat Pracy CRZZ.

23. Inspektora pracy przyjmuje i zwalnia prezydium zarządu głównego związku zawodowego za uprzednią zgodą Głównego Inspektoratu Pracy CRZZ.

24. Działalnością inspektora pracy kieruje zarząd główny branżowego związku zawodowego i jest odpowiedzialny za całokształt merytorycznej pracy inspektora.

Zarząd główny może przekazać zarządem okręgowym obowiązki w zakresie kontroli czasu pracy inspektora i rozliczania jego służbowych delegacji.

25. Inspektor pracy ma siedzibę przy zarządzie okręgowym a w związkach nie posiadających okręgów — w zarządzie głównym związku zawodowego lub w zakładzie pracy. Zarząd główny powinien zapewnić inspektorom pracy odpowiednie pomieszczenie pracy oraz obsługę kancelaryjną.

IV. Zespoły prawnej ochrony pracy przy WKZZ

26. Wojewódzkie inspektoraty pracy wojewódzkich komisji związków zawodowych przekształca się w zespoły prawnej ochrony pracy przy wojewódzkich komisjach związków zawodowych.

27. Zadaniem zespołu prawnej ochrony pracy WKZZ jest:

a) udzielanie inspektorom pracy pomocy i konsultacji w zakresie prawnej ochrony pracy,

b) zapewnianie warunków dla działalności kolegium orzekającego przy wojewódzkiej komisji związków zawodowych,

c) współdziałanie z zarządami okręgowymi związków zawodowych w dziedzinie zapobiegania naruszeniom uprawnień pracowniczych oraz udzielanie porad prawnych pracownikom z zakładów pracy,

d) wykonywanie innych zadań określonych przez Główny Inspektorat Pracy CRZZ.

28. Obsadę zespołu prawnej ochrony pracy przy WKZZ stanowią:

a) starszy inspektor pracy — kierownik zespołu,

b) inspektorzy pracy d/s prawnych.

Jeden z pracowników zespołu pełni obowiązki „sekretarza kolegium”.

29. Pracownicy zespołu prawnej ochrony pracy są przyjmowani i zwalniani przez wojewódzką komisję związków zawodowych — za uprzednią zgodą Głównego Inspektoratu Pracy CRZZ — i mają siedzibę przy wojewódzkiej komisji związków zawodowych.

30. Zespół prawnej ochrony pracy przy WKZZ realizuje swoje zadania na podstawie planu pracy zatwierdzonego przez prezydium WKZZ i uzgodnionego z Głównym Inspektoratem Pracy CRZZ.

31. Kierownik Zespołu Prawnej Ochrony Pracy WKZZ przejmuje uprawnienia wynikające z uchwały Rady Ministrów i Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 12 października 1965 r. w sprawie zasad i trybu wykonywania orzecznictwa w sprawach o wykroczenia przeciwko przepisom prawa pracy (M.P. nr 63, poz. 333), a przewidziane dla Wojewódzkiego Inspektora Pracy WKZZ.

DZIAŁ B

3

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 6 sierpnia 1971 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie funduszu zakładowego w niektórych terenowych przedsiębiorstwach gospodarki komunalnej.

(Dziennik Ustaw z dnia 15 września 1971 r. Nr 22, poz. 205)

Na podstawie art. 4 i 5 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1967 r. w sprawie funduszu zakładowego w niektórych terenowych przedsiębiorstwach gospodarki komunalnej (Dz. U. Nr 31, poz. 154) dotychczasową treść § 7 oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:

„2. Na zasadach przewidzianych w ust. 1 dokonuje się również korekty kosztów i wyniku w przedsiębiorstwach gospodarki ciepłej w wypadku, gdy na skutek wzrostu lub spadku temperatury

zewnętrznej albo skrócenia lub wydłużenia okresu ogrzewczego zmiany w ilości dostarczanej odbiorcom energii cieplnej nie znajdują odpowiednika w pobieranych opłatach.

3. Szczegółowe zasady dokonywania korekt, o których mowa w ust. 2, ustali Minister Gospodarki Komunalnej w porozumieniu z Ministrem Finansów.”

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie do ustalenia funduszu zakładowego począwszy od 1971 r.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

4

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 3 września 1971 r.

w sprawie uprawnień przysługujących osobom odbywającym służbę w formacjach samoobrony oraz członkom ich rodzin.

(Dziennik Ustaw z dnia 21 września 1971 r. Nr 23, poz. 214)

Na podstawie art. 137 ust. 3 i art. 138 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Osobami odbywającymi służbę w formacjach samoobrony są osoby przeznaczone do służby w zakładowych, terenowych i specjalistycznych oddziałach samoobrony, w zakładowych i terenowych komendach samoobrony oraz w innych jednostkach organizacyjnych formacji samoobrony, które:

1) odbywają szkolenie poborowych w oddziałach samoobrony,

2) odbywają ćwiczenia samoobrony,

3) biorą udział w zapobieganiu klęskom żywiołowym oraz w zwalczaniu skutków pożarów, powodzi i innych klęsk żywiołowych,

4) wykonują zadania dla potrzeb tych formacji poza obowiązkiem służby określonym w pkt 1—3,

5) pełnią czynną służbę w czasie bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa Państwa, mobilizacji i wojny.

2. Osobą odbywającą służbę w formacji samoobrony w rozumieniu rozporządzenia jest również osoba posiadająca przydział organizacyjno-mobilizacyjny do jednostki przewidzianej do militaryzacji, będącej specjalistycznym oddziałem samoobrony, która odbywa w tej jednostce ćwiczenia.

§ 2. 1. Pracownik odbywający służbę w formacji samoobrony zachowuje prawo do pełnego wynagro-

dzenia od zakładu pracy, w którym jest zatrudniony, za czas pracy opuszczony z powodu odbywania tej służby.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, oblicza się według zasad przewidzianych w art. 109 ust. 4 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220).

§ 3. 1. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia za czas pracy opuszczony w związku z odbywaniem służby w formacji samoobrony stanowi okazane przez pracownika wezwanie imienne wystawione przez komendanta formacji samoobrony z zamieszczoną na nim adnotacją stwierdzającą stawienie się do służby i czas jej trwania.

2. Jeżeli powołanie pracownika do pełnienia służby w formacji samoobrony nastąpiło w inny sposób niż przez doręczenie wezwania imiennego, podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi zaświadczenie indywidualne lub zbiorowe o pełnieniu służby w formacji samoobrony, wystawione przez komendanta formacji samoobrony według ustalonego wzoru.

3. Osobie odbywającej służbę w formacji samoobrony w zakładzie pracy, w którym jest zatrudniona, wypłaca się wynagrodzenie za czas pracy opuszczony z powodu odbywania tej służby bez okazania wezwania lub zaświadczenia, jeżeli do peł-

nienia służby została powołana w sposób zwyczajowo przyjęty w danym zakładzie pracy.

§ 4. Osoba wykonująca pracę nakładczą zachowuje prawo do wynagrodzenia za czas pracy opuszczony z powodu odbywania służby w formacji samoobrony, jeżeli podlegała obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w ciągu trzech miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym nastąpiło powołanie do odbywania tej służby.

§ 5. Czas pracy opuszczony przez pracownika z powodu odbywania służby w formacji samoobrony zalicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem.

§ 6. 1. Członkom rodziny pozostającym na utrzymaniu osoby odbywającej służbę w formacji samoobrony, której nie przysługuje prawo do wynagrodzenia, przysługuje prawo do zasiłków dziennych, jeżeli osoba ta odbywa służbę w sposób ciągły przez okres dłuższy niż jeden dzień.

2. Prawo do zasiłków dziennych przysługuje również osobie odbywającej służbę w formacji samoobrony, która przed powołaniem do odbycia tej służby nie była pracownikiem, jeżeli po zwolnieniu z tej służby jest niezdolna do pracy z powodu choroby i nie ma prawa do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia społecznego lub renty inwalidzkiej. Prawo do zasiłków dziennych przysługuje przez czas niezdolności do pracy, jednakże za okres nie dłuższy niż 90 dni od dnia zwolnienia z formacji samoobrony.

3. W okresie, o którym mowa w ust. 2, prawo do zasiłków dziennych przysługuje również członkom rodziny osoby zwolnionej ze służby w formacji samoobrony, pozostającym na jej utrzymaniu.

4. W sprawach nie unormowanych w ust. 1—3 stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44., poz. 318).

5. Podstawę do przyznania zasiłków dziennych stanowi zaświadczenie wystawione według ustalonego wzoru przez komendanta formacji samoobrony na wniosek osoby odbywającej służbę.

§ 7. 1. Osobom odbywającym służbę w formacjach samoobrony w sposób ciągły przez czas przekraczający 8 godzin przysługuje bezpłatne wyżywienie oraz w miarę potrzeby zakwaterowanie.

2. Wyżywienie oraz zakwaterowanie zapewniają organizatorzy szkolenia lub ćwiczeń albo innych form pełnienia służby.

3. Wyżywienie przysługuje w formie:

1) jednego posiłku o wartości 12 zł, jeżeli czas odbywania służby trwa w sposób ciągły od 8 do 12 godzin,

2) całodziennego wyżywienia o wartości 25 zł, jeżeli czas odbywania służby trwa w sposób ciągły powyżej 12 godzin.

Jeżeli wyżywienie zapewnia się w stołówkach lub placówkach gastronomicznych nie podlegających organizatorom, normy określone w pkt 1 i 2 ulegają podwyższeniu odpowiednio do 16 i 35 zł.

4. W zamian za wyżywienie ekwiwalent pieniężny nie przysługuje.

5. Przepisów ust. 1—4 nie stosuje się do osób pełniących służbę w formacjach samoobrony, które w czasie bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa Państwa, mobilizacji i wojny podlegają skoszaro-

waniu. Osobom tym przysługuje wyżywienie na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 135 ust. 2 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

§ 8. Osobom odbywającym służbę w formacjach samoobrony przysługuje zwrot kosztów przejazdu drogą najkrótszą z miejsca zamieszkania do miejsca odbywania tej służby i z powrotem, obliczanych według taryfy obowiązującej za przejazd autobusem PKS lub pociągiem w klasie II.

§ 9. Podstawę do rozliczenia kosztów wyżywienia i do zwrotu kosztów przejazdu stanowi wykaz osób odbywających służbę w formacji samoobrony uprawnionych do bezpłatnego wyżywienia lub zwrotu kosztów przejazdu, sporządzony przez komendanta formacji samoobrony na formularzu według ustalonego wzoru. Wykaz ten podlega zatwierdzeniu przez kierownika zakładu pracy lub przewodniczącego prezydium właściwej rady narodowej (przewodniczącego gromadzkiej rady narodowej, której dana formacja podlega, albo przez upoważnioną przez nich osobę.

§ 10. 1. Osobom odbywającym służbę w formacjach samoobrony przysługuje prawo do bezpłatnych świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia, jeżeli doznały uszkodzeń zdrowia w związku z odbywaniem tej służby albo w bezpośredniej drodze do miejsca odbywania służby i w drodze powrotnej.

2. Bezpłatne świadczenia obejmują pomoc doraźną, w tym również stacji pogotowia ratunkowego, a w razie konieczności leczenie ambulatoryjno-domowe i szpitalne, leki i środki opatrunkowe wydawane z aptek otwartych oraz niezbędne protezy i środki przeciw zniekształceniu lub kalectwu.

3. Pomoc doraźna przysługuje także w razie nagłego zachorowania w czasie odbywania służby.

4. Dokumentem uprawniającym do korzystania z bezpłatnych świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia jest:

1) w razie nagłego zachorowania — karta przydziału do formacji samoobrony wraz z zaświadczeniem komendanta formacji samoobrony, stwierdzającym fakt odbywania służby,

2) w razie innego uszkodzenia zdrowia — karta przydziału do formacji samoobrony oraz zaświadczenie komendanta formacji samoobrony stwierdzające wydarzenie, które spowodowało uszkodzenie zdrowia.

§ 11. 1. W razie uszkodzenia zdrowia w wypadkach określonych w § 10 ust. 1 i 3 osobom odbywającym służbę w formacjach samoobrony, a w razie ich śmierci — pozostałym po nich członkom rodziny przysługują:

1) świadczenia przewidziane w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, przyznawane na zasadach i w wysokości określonych w tych przepisach,

2) jednorazowe odszkodowanie pieniężne, przyznawane w takich wypadkach żołnierzom niezawodowym i członkom ich rodzin, chyba że mają prawo do korzystniejszego odszkodowania na podstawie przepisów o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy.

2. Okoliczności powstania wypadku podczas służby w formacji samoobrony i jego związek ze służbą ustalają powypadkowe komisje powoływane przez komendantów formacji samoobrony i powypadkowe

komisje odwoławcze powoływane przez organ, któremu dana formacja samoobrony podlega. Do postępowania komisji powypadkowych stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 11).

3. Jednorazowe odszkodowania przysługujące w myśl zasad, o których mowa w ust. 1 pkt 2, przyznaje na podstawie ustaleń komisji powypadkowych i wypłaca:

1) wydział budżetowo-gospodarczy prezydium powiatowej (miejskiej, dzielnicowej) rady narodowej — jeżeli chodzi o osoby odbywające służbę w terenowych formacjach samoobrony,

2) zakład pracy zatrudniający pracownika, który uległ wypadkowi — jeżeli chodzi o osoby odbywające służbę w zakładowych i resortowych formacjach samoobrony.

4. Od decyzji w sprawie jednorazowego odszkodowania służy zainteresowanemu odwołanie do organu właściwego do rozpatrywania sporów dotyczących odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy, przysługujących pracownikom.

§ 12. 1. W sprawach unormowanych w rozporządzeniu do:

1) osób odbywających szkolenie poborowych w formacjach samoobrony, a powołanych na czas przeszkolenia na obozie szkoleniowym do czynnej służby wojskowej w ramach wojskowego szkolenia poborowych,

2) żołnierzy rezerwy przeznaczonych do służby w

formacjach samoobrony, powołanych dla potrzeb samoobrony na ćwiczenia wojskowe,

3) żołnierzy rezerwy powołanych w ramach ćwiczeń wojskowych do pełnienia funkcji dowódczych i instruktorskich związanych z prowadzeniem szkolenia poborowych w formacjach samoobrony,

4) żołnierzy w czynnej służbie wojskowej przeznaczonych do pełnienia służby w formacjach samoobrony w czasie bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa Państwa, mobilizacji i wojny mają zastosowanie przepisy dotyczące żołnierzy Sił Zbrojnych.

2. Wydatki związane z wypłatą uposażenia wojskowego przysługującego żołnierzom powołanym do pełnienia służby w formacjach samoobrony oraz z wyżywieniem, zakwaterowaniem i przejazdami pokrywa się ze środków przewidzianych na finansowanie wydatków formacji samoobrony.

3. Wysokość uposażenia wojskowego przysługującego żołnierzom powołanym do pełnienia służby w formacjach samoobrony stwierdza się w zaświadczeniu wystawionym przez właściwy powiatowy (miejski, dzielnicowy) sztab wojskowy.

§ 13. Minister Obrony Narodowej ustala wzory formularzy przewidzianych w rozporządzeniu.

§ 14. Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrowi Obrony Narodowej oraz innym zainteresowanym ministrom, kierownikom urzędów centralnych i prezydiom rad narodowych.

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

5

UCHWAŁA NR 156 RADY MINISTRÓW

z dnia 30 lipca 1971 r.

w sprawie kierowania pracowników na studia doktoranckie dla pracujących oraz w sprawie ulg i świadczeń przysługujących tym pracownikom.

(Monitor Polski z dnia 3 września 1971 r. Nr 45, poz. 287)

W celu stworzenia warunków do realizacji postanowień uchwały IV Plenum Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej dotyczących intensyfikacji kształcenia kadr naukowych dla potrzeb gospodarki narodowej Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. Na studia doktoranckie dla pracujących bez oderwania od pracy zawodowej, zwane dalej „studiami”, mogą być przyjmowani pracownicy, skierowani na te studia przez zakłady pracy wymienione w § 2.

§ 2. 1. Do kierowania na studia uprawnione są:

1) resortowe instytuty naukowo-badawcze, centralne laboratoria, biura konstrukcyjne i technologiczne, biura projektów, zakłady badań i doświadczeń oraz inne jednostki organizacyjne gospodarki narodowej, zatrudniające pracowników naukowo-badawczych, jak również przedsiębiorstwa, w których skład wchodzi komórki o charakterze i zakresie prac wymienionych wyżej placówek — w odniesie-

niu do pracowników naukowo-badawczych i inżynierów technicznych,

2) ministerstwa, urzędy centralne, prezydium wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) i zjednoczenia — w odniesieniu do posiadających duże doświadczenie praktyczne pracowników na stanowiskach kierowniczych lub samodzielnych, zajmujących się działalnością organizatorską, a wyjątkowo w odniesieniu do innych pracowników wykazujących się wybitnymi uzdolnieniami do pracy naukowo-badawczej,

3) w szczególnie uzasadnionych wypadkach inne jednostki gospodarki narodowej — w odniesieniu do pracowników określonych w pkt 1 i 2.

2. Na studia mogą być kierowani pracownicy odpowiadający warunkom określonym w art. 4 ust. 1 pkt 1 albo ust. 2 lub ust. 3 ustawy z dnia 31 marca 1965 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych (Dz. U. z 1969 r. Nr 4, poz. 32), wykazujący się właściwą postawą społeczno-polityczną. Decyzja

w tej sprawie powinna być uzgodniona z radą zakładową.

§ 3. Skierowanie na studia powinno być uzależnione od złożenia zobowiązania, że pracownik po ukończeniu studiów będzie pracował w zakładzie pracy przez okres co najmniej 3 lat na stanowisku odpowiadającym jego kwalifikacjom.

§ 4. 1. Zakłady pracy kierujące pracownikami na studia obowiązane są do zapewnienia tym pracownikom warunków niezbędnych do uczestniczenia w zajęciach obowiązkowych wynikających z programu studiów oraz do prowadzenia pracy badawczej, związanej z tematem rozprawy doktorskiej.

W szczególności do obowiązków zakładów pracy należą:

1) udzielanie zwolnień z pracy na zajęcia obowiązkowe w wymiarze do 14 godzin miesięcznie,

2) udzielanie pracownikom zamieszkałym poza siedzibą studiów zwolnień z pracy na dojazd z miejsca zamieszkania lub zależnie od potrzeby — z miejsca pracy do miejsca studiów i z powrotem,

3) utworzenie na terenie zakładu pracy odpowiedniego — zgodnego z potrzebami zakładu i tematem rozprawy doktorskiej pracownika — stanowiska badawczego oraz zaopatrzenie go w odpowiednią aparaturę i materiały do badań i zapewnienie pomocy technicznej,

4) umożliwienie kierownikom naukowym uczestników studiów bezpośredniego zaznajomienia się na terenie zakładu pracy z przebiegiem badań związanych z tematem rozprawy doktorskiej, udzielanie pomocy, konsultacji i zaleceń dotyczących warunków do prowadzenia badań w ramach tematu rozprawy doktorskiej.

2. Zwolnień z pracy na zajęcia obowiązkowe (ust. 1 pkt 1) oraz na przejazdy z miejsca zamieszkania lub z miejsca pracy do miejsca studiów i z powrotem (ust. 1 pkt 2) udziela zakład pracy na podstawie wniosku pracownika, zaopiniowanego przez kierownika studiów, który stwierdza potrzebę korzystania przez zainteresowanego z tych uprawnień.

§ 5. Zakład pracy może zgłaszać wnioski w sprawie doboru tematyki pracy doktorskiej pracownika oraz upoważniony jest do uzyskiwania informacji od kierownika studiów bądź opiekuna naukowego o przebiegu i postępach studiów pracownika.

§ 6. 1. Uczestnicy studiów mogą otrzymać stypendium naukowe w wysokości 1.000 złotych miesięcznie na łączny okres 12 miesięcy w ciągu trwania studiów.

2. W szczególnie uzasadnionych wypadkach stypendium może być przyznane na dalszy okres, nie dłuższy jednak niż 6 miesięcy.

3. Stypendium jest płatne miesięcznie z góry.

4. Pracownicy pobierający stypendium nie mogą w okresie pobierania stypendium wykonywać poza głównym miejscem pracy dodatkowych stałych zajęć zarobkowych. Wykonywanie pracy dodatkowej na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło wymaga każdorazowej zgody kierownika jednostki prowadzącej studia i kierownika zakładu pracy.

5. Stypendium przyznaje i wypłaca w ramach posiadanych na ten cel środków zakład pracy kierujący pracownika na studia. Przyznanie stypendium może nastąpić także z inicjatywy ministra (kierownika urzędu centralnego), któremu podlega dany zakład pracy.

6. Do wniosku pracownika o przyznanie stypendium powinny być dołączone:

1) informacja jednostki prowadzącej studia o przebiegu i wynikach studiów zainteresowanego,

2) oświadczenie zainteresowanego o niewykonywaniu lub zobowiązanie do zaprzestania wykonywanych poza głównym miejscem pracy dodatkowych zajęć zarobkowych w okresie pobierania stypendium.

7. Zakład pracy cofa stypendium, jeżeli stypendysta:

1) zostanie skreślony z listy uczestników studiów,

2) nie wykazuje dostatecznych postępów w nauce,

3) wykonuje bez zezwolenia dodatkowe zajęcia zarobkowe.

8. Wypłatę stypendium wstrzymuje się z dniem pierwszym miesiąca następującego po wydaniu decyzji o cofnięciu stypendium.

9. Stypendium podlega zwrotowi w całości w razie niespełnienia przez stypendystę zobowiązania, o którym mowa w § 3, lub w razie skreślenia stypendysty z jego winy z listy uczestników studiów. Zwolnienie od obowiązku zwrotu stypendium może nastąpić w trybie i na zasadach określonych w § 7 uchwały nr 294 Rady Ministrów z dnia 23 września 1968 r. w sprawie fundowanych stypendiów doktorskich (Monitor Polski Nr 41, poz. 288).

§ 7. Pracownik skierowany na studia otrzymuje od zakładu pracy:

1) płatny urlop szkoleniowy w wymiarze do 28 dni na przygotowanie się do egzaminów lub przeprowadzenie obrony pracy doktorskiej w trybie i na zasadach określonych w zarządzeniu nr 66 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 1954 r. w sprawie urlopów pracowniczych na dokończenie nauk (Monitor Polski Nr A-31, poz. 455); urlop powyższy może być udzielony przez zakład pracy jednorazowo lub w częściach, w wymiarze określonym przez jednostkę prowadzącą studia, po uprzednim uzgodnieniu terminu urlopu,

2) ryczałt na pokrycie poniesionych kosztów przejazdów i noclegów w celu uczestniczenia w wynikających z programu studiów zajęciach obowiązkowych i egzaminach, jeżeli siedziba studiów znajduje się poza siedzibą zakładu pracy; przysługujący ryczałt ustala w kwocie do 600 zł miesięcznie kierownik zakładu pracy, biorąc za podstawę liczbę i koszt przejazdów oraz koszt noclegu w przeciętnej wysokości 40 zł na 1 nocleg.

§ 8. 1. Świadczenia, o których mowa w § 6 ust. 1 i w § 7, nie przysługują pracownikowi w okresie odbywania stażu naukowego lub zawodowego w czasie studiów doktoranckich, jeżeli korzysta on w tym okresie z uprawnień wynikających z uchwały nr 97 Rady Ministrów z dnia 5 maja 1967 r. w sprawie krajowych staży naukowych i zawodowych dla pracowników naukowo-dydaktycznych i naukowo-badawczych oraz innych pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych gospodarki narodowej (Monitor Polski Nr 34, poz. 158).

2. Świadczenia, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 oraz § 7 pkt 1, nie przysługują pracownikom, do których mają zastosowanie przepisy § 8—10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1967 r. w sprawie warunków zatrudniania pracowników naukowo-badawczych w instytutach naukowo-badawczych (Dz. U. z 1967 r. Nr 32, poz. 157 i z 1970 r. Nr 30, poz. 250).

§ 9. Zakład pracy pokrywa koszty związane z prowadzeniem badań wynikających z programu studiów pracownika w ramach kwot przeznaczonych na utrzymanie utworzonego w myśl § 4 ust. 1 pkt 3 stanowiska badawczego.

§ 10. Organizację studiów doktoranckich dla pracujących bez oderwania od pracy oraz zasady odbywania tych studiów regulują odrębne przepisy.

§ 11. Minister Finansów określi zasady finansowania i wypłacania stypendiów, o których mowa w

§ 6 ust. 1, oraz tryb poboru kwot stypendiów podlegających zwrotowi.

§ 12. Wykonanie uchwały porucza się zainteresowanym ministrom (kierownikom urzędów centralnych) i prezydiom wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw).

§ 13. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 października 1971 r.

Prezes Rady Ministrów: w z. M. Jagielski

6

UCHWAŁA NR 162 RADY MINISTRÓW

z dnia 6 sierpnia 1971 r.

w sprawie skróconego czasu pracy w niektórych zakładach pracy podległych Ministrowi Przemysłu Maszynowego.

(Monitor Polski z dnia 3 września 1971 r. Nr 45, poz. 288)

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 19 kwietnia 1950 r. o skróconym czasie pracy szczególnie uciążliwej lub wykonywanej w szkodliwych warunkach (Dz. U. Nr 20, poz. 174) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. Wprowadza się na okres do dnia 31 grudnia 1975 r. skrócony czas pracy w następujących zakładach podległych Ministrowi Przemysłu Maszynowego:

- 1) w Poznańskich Zakładach Elektrochemicznych „ALCO” w Poznaniu,
 - 2) w Zakładach Akumulatorowych w Piastowie,
 - 3) w Fabryce Akumulatorów w Bielsku-Białej,
 - 4) w Przedsiębiorstwie Remontu i Dozoru Akumulatorów w Warszawie,
- w oddziałach i na stanowiskach pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. 1. Czas pracy pracowników zatrudnionych w zakładach i na stanowiskach określonych w § 1 ogranicza się do 6 godzin na dobę i do 36 godzin tygodniowo.

2. Pracownicy zatrudnieni w niedzielę powinni

otrzymać w zamian wolny dzień w tygodniu, z tym że co trzy tygodnie dzień odpoczynku powinien przypadać w niedzielę.

§ 3. Minister Przemysłu Maszynowego w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej i Zarządem Głównym Związku Zawodowego Metalowców może przywrócić normalny czas pracy w zakładach objętych uchwałą przed upływem okresu podanego w § 1 po zastosowaniu takich urządzeń ochronnych lub wprowadzeniu takich zmian w warunkach produkcyjnych, które usuną ich szkodliwość.

§ 4. Traci moc uchwała nr 228 Rady Ministrów z dnia 3 lipca 1961 r. w sprawie skróconego czasu pracy w niektórych zakładach pracy podległych Ministrowi Przemysłu Ciężkiego (Monitor Polski z 1961 r. Nr 65, poz. 280 i z 1966 r. Nr 27, poz. 140).

§ 5. Wykonanie uchwały porucza się Ministrowi Przemysłu Maszynowego.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. M. Jagielski

Załącznik do uchwały nr 162 Rady Ministrów z dnia 6 sierpnia 1971 r. (poz. 288).

WYKAZ STANOWISK PRACY UPRAWNIAJĄCYCH DO KORZYSTANIA ZE SKRÓCONEGO CZASU PRACY

Lp.	Nazwa oddziału (wydziału)	Stanowisko pracy
1	2	3
1	Odlewnia ołowiu	odlewacze płyt ołowianych, odlewacze kulek ołowianych, odlewacze części ołowianych, nastawiacze i oczyszczacze form odlewniczych, oczyszczacze odlewów ołowianych
2	Młyny ołowiu	młynowi ołowiu
3	Smarownia płyt	obsługa mieszalników pasty ołowianej, smarowacze płyt ołowianych, pracownicy zatrudnieni przy myciu maszyn po smarowaniu

Lp.	Nazwa oddziału (wydziału)	Stanowisko pracy
1	2	3
4	Oddział formacji płyt akumulatorowych	składacze i spawacze rzędów formacyjnych, pracownicy zatrudnieni przy wykańczaniu płyt akumulatorowych
5	Montownia akumulatorów ołowianych	pracownicy zatrudnieni przy oczyszczaniu i spawaniu płyt ołowianych, zestawianiu i montowaniu ogniw i baterii akumulatorowych, składacze zespołów akumulatorowych
6	Oddziały, w których dokonuje się przetopu i rafinacji ołowiu	bezpośrednia obsługa pieca
7	Kontrola techniczna przy produkcji akumulatorów	kontrolerzy i brakarze międzyoperacyjni na odlewni, smarowni, łamalni, oddziale formacji i montażu akumulatorów
8	Oddziały, w których dokonuje się galwanizacji	pracownicy zatrudnieni przy zakładaniu i wyjmowaniu części do galwanizacji ołowiu
9	Transport wewnętrzny	pracownicy zatrudnieni przy transporcie płyt i części ołowianych
10	Magazyny	pracownicy zatrudnieni przy wydawaniu i przyjmowaniu półfabrykatów oraz surowców ołowianych, pracownicy zatrudnieni przy układaniu i pakowaniu płyt oraz zespołów akumulatorowych
11	Wydziały i oddziały, w których stosuje się skrócony czas pracy	pracownicy oddelegowani do pracy w wydziałach i oddziałach, w których stosuje się skrócony czas pracy, objęci są skróconym czasem pracy tylko przez okres wykonywania tych prac
12	Pralnie	pracownicy zatrudnieni przy praniu odzieży roboczej i ochronnej pracowników zatrudnionych przy ołowiu
13	Oddziały produkcyjne	sprzątacze lub sprzątaczk
14	Dozór inżyniersko-techniczny w oddziałach produkcyjnych	mistrzowie, kierownicy zmianowi, kierownicy następujących oddziałów produkcyjnych: 1) odlewni ołowiu, 2) młynów ołowiu, 3) smarowni płyt (ręcznej i maszynowej), 4) formacji płyt akumulatorowych, 5) montowni akumulatorów ołowianych, 6) przetopu i rafinacji ołowiu, 7) płyt pancernych
15	Ustawiacze i rozdzielnice oddziałów produkcyjnych, w których stosowany jest skrócony czas pracy	ustawiacze i rozdzielnice zatrudnieni w następujących oddziałach produkcyjnych: 1) odlewni ołowiu, 2) młynach ołowiu, 3) smarowni płyt (ręcznej i maszynowej), 4) formacji płyt akumulatorowych, 5) montowni akumulatorów ołowianych, 6) przetopu i rafinacji ołowiu, 7) płyt pancernych
16	Produkcja płyt pancernych	pracownicy zatrudnieni przy: 1) obsłudze wstrząsarek płyt pancernych, 2) zakładaniu zakończeń na płyty pancerne, 3) cementowaniu płyt pancernych
17	Oddział chemii	pracownicy zatrudnieni przy: 1) wyrobie masy ujemnej (kadmowej) zarówno metodą elektrolityczną, jak i destylacyjną, 2) wydzielaniu, przyjmowaniu, przesiewaniu, suszeniu, mieleniu i mieszaniu tlenków kadmu, 3) przetapianiu kadmu, 4) wykruszaniu masy kadmowej, 5) regeneracji mas kadmowo-niklowych
18	Płyciarnia	pracownicy zatrudnieni przy wyrobie elektrod kadmowo-niklowych

Lp.	Nazwa oddziału (wydziału)	Stanowisko pracy
1	2	3
19	Spawalnia	pracownicy zatrudnieni przy spawaniu elektrod kadmowo-niklowych
20	Montownia	monterzy akumulatorów kadmowo-niklowych oraz zespołów płyt
21	Kontrola techniczna przy produkcji akumulatorów zasadowych	kontrolerzy i brakarze zatrudnieni na oddziałach chemii, płyciarni, spawalni i montowni akumulatorów zasadowych
22	Transport wewnętrzny	pracownicy zatrudnieni przy transporcie masy kadmowej, elektrod akumulatorowych i zespołów elektrod kadmowo-niklowych
23	Magazyny	pracownicy zatrudnieni przy układaniu i pakowaniu zespołów elektrod kadmowo-niklowych
24	Pralnie	pracownicy zatrudnieni przy praniu odzieży roboczej i ochronnej pracowników zatrudnionych w oddziałach chemii, płyciarni, spawalni i montowni
25	Prace remontowe w wydziałach i oddziałach, w których stosuje się skrócony czas pracy	pracownicy zatrudnieni przy remontach maszyn i urządzeń, instalacji elektrycznych, pracach hydraulicznych i innych objęci są skróconym czasem pracy tylko przez okres wykonywania tych prac
26	Oddziały produkcyjne chemii, płyciarni, spawalni, montowni	sprzątacze pomieszczeń produkcyjnych
27	Dozór inżyniersko-techniczny i średni w oddziałach wymienionych pod lp. 17—24	mistrzowie, kierownicy zmianowi, kierownicy oddziałów zatrudnieni w oddziałach produkcyjnych
28	Oddziały wymienione pod lp. 17—24	ustawiacze i rozdzielcy zatrudnieni w oddziałach produkcyjnych
29	Akumulatornie	pracownicy zatrudnieni przy montażu, remontach i konserwacji baterii akumulatorów w akumulatoriach
30	Inni pracownicy stale zatrudnieni przy pracach wymienionych pod lp. 1—29	pracownicy Przedsiębiorstwa Remontu i Dozoru Akumulatorów w Warszawie zatrudnieni stale w ciągu dnia pracy przy wykonywaniu różnych czynności z ołowiem
31	Wydziały remontowe	pracownicy zatrudnieni przy remoncie i konserwacji form odlewniczych, instalacji oraz maszyn i urządzeń zanieczyszczonych związkami ołowiu i kadmu

7

UCHWAŁA NR 169 RADY MINISTRÓW

z dnia 12 sierpnia 1971 r.

w sprawie wzmoczenia walki z hałasem i wibracjami w zakładach pracy.

(Monitor Polski z dnia 17 września 1971 r. Nr 47, poz. 304)

W celu poprawy warunków pracy w zakresie ograniczenia lub likwidacji w zakładach pracy hałasów i wibracji ujemnie wpływających na zdrowie i efektywność pracy człowieka Rada Ministrów na wniosek Centralnej Rady Związków Zawodowych uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Ministrowie, kierownicy urzędów centralnych i prezydya wojewódzkich rad narodowych podejmą — przy wykorzystaniu własnych środków i

możliwości — działalność w zakresie wzmocnienia walki z hałasem i wibracjami w podległych im zakładach pracy.

2. Kierownicy przedsiębiorstw i zakładów przemysłowych i usługowych opracują w uzgodnieniu z radami zakładowymi — w terminie 4 miesięcy od daty wejścia w życie uchwały — plany przedsięwzięć, zapewniających wydatne ograniczenie bądź likwidację nadmiernego hałasu i wibracji w tych

przedsiębiorstwach i zakładach, na lata 1972—1975 i roczne harmonogramy ich realizacji. W jednostkach, w których działa samorząd robotniczy plany tych przedsięwzięć oraz harmonogramy powinny być zatwierdzone przez konferencję samorządu robotniczego.

3. Dyrektorzy zjednoczeń i jednostek równorzędnych:

1) dokonają na kolegiach zjednoczeń wspólnie z zarządami głównymi właściwych związków zawodowych oceny realizacji zakładowych planów przedsięwzięć, o których mowa w ust. 2, oraz wyboru najbardziej typowego dla branży zakładu lub wydziału, w którym zaprogramowano zastosowanie najlepszych i najskuteczniejszych metod i sposobów zwalczania hałasu i wibracji; realizacja zatwierdzonego na kolegium planu przedsięwzięć wytypowanego zakładu lub wydziału powinna być kontrolowana i upowszechniana w podległych zakładach bezpośrednio przez zjednoczenia. Informacje w tym zakresie powinny być przekazywane i upowszechniane również przez ośrodki informacji;

2) na kolegiach, o których mowa w pkt 1, przeanalizują realizację planów badań naukowych i postępu technicznego w podległych jednostkach zaplecza naukowo-badawczego i rozwojowego dla ewentualnego uzupełnienia ich tematyką związaną z ograniczeniem hałasu i wibracji.

4. Oceny i analizy wyników uzyskanych w realizacji planów przedsięwzięć dotyczących wyciszenia hałasów i ograniczenia wibracji należy omawiać na kolegiach zjednoczeń i jednostek równorzędnych co roku, każdorazowo na przykładzie innego zakładu pracy lub przedsiębiorstwa.

§ 2. Prace naukowo-badawcze, rozwojowe i wdrożeniowe w zakresie zwalczania hałasu i wibracji w zakładach pracy należy prowadzić opierając się na „Założeniach programowych zwalczania hałasu i wibracji”, zwanych dalej „Założeniami programowymi”, które ustala Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki.

§ 3. 1. Ministrowie (kierownicy urzędów centralnych, prezydium wojewódzkich rad narodowych) oraz Sekretarz Naukowy Polskiej Akademii Nauk zobowiązują podległe im jednostki do opracowania w terminie do dnia 31 grudnia 1971 r. szczegółowych zadań w zakresie prac naukowo-badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych, dotyczących zwalczania hałasu i wibracji na lata 1972—1975 na podstawie „Założeń programowych”, o których mowa w § 2.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1, należy włączyć do planów badań i rozwoju technicznego i finansować ich realizację zgodnie z ustalonymi zasadami finansowania tych planów.

§ 4. 1. Ministrowie (kierownicy urzędów centralnych, prezydium wojewódzkich rad narodowych) zobowiązują podległych im producentów maszyn, urządzeń i narzędzi oraz sprzętu budowlanego i transportowego do przeprowadzania ocen produkowanych wyrobów pod względem hałasu i wibracji na zasadach i w trybie określonych przez Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki i Prezesa Centralnego Urzędu Jakości i Miar. Przy ustalaniu szczegółowych kryteriów oceny poziomu technicznego wyrobów w zakresie bezpieczeństwa i higieny użytkowania oraz ochrony środowiska należy ustalać dopuszczalny poziom hałasu i wibracji dla danego wyrobu.

2. Maszyny, urządzenia i narzędzia oraz sprzęt budowlany i transportowy, wywołujące hałas i wibrację, powinny być zaopatrywane przez producentów w charakterystyki poziomu hałasu i wibracji.

3. Producenci wyrobów przekraczających dopuszczalny poziom hałasu i wibracji zobowiązani są do usunięcia przyczyn nadmiernego hałasu i wibracji lub wycofania tych wyrobów z produkcji w terminie określonym przez właściwego ministra.

4. Kryteria dopuszczalności poziomu hałasu i wibracji należy stosować również do maszyn, urządzeń i narzędzi oraz sprzętu budowlanego i transportowego nabywanych za granicą na potrzeby krajowe.

§ 5. Ministrowie (kierownicy urzędów centralnych, prezydium wojewódzkich rad narodowych) nadzorujący jednostki projektujące obiekty przemysłowe i jednostki produkujące maszyny i urządzenia, narzędzia oraz sprzęt transportowy i budowlany spowodują wyznaczenie specjalistów w podległych im biurach konstrukcyjnych i biurach projektów do dokonywania oceny prawidłowości wykonywanej w tych biurach dokumentacji technicznej z punktu widzenia zabezpieczenia przed hałasem i wibracjami.

§ 6. 1. Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych:

1) zapewni we współpracy z zainteresowanymi ministrami opracowanie w ciągu 4 miesięcy od daty wejścia w życie uchwały programu rozwoju produkcji odpowiedniej jakości typowych materiałów i ustrojów dźwiękochłonnych, dźwiękoizolacyjnych i antywibracyjnych w asortymencie niezbędnym do realizacji zabezpieczeń przeciwhałasowych i antywibracyjnych w zakładach pracy;

2) wyznaczy bądź utworzy przedsiębiorstwa specjalizujące się w produkcji typowych materiałów, elementów i ustrojów dźwiękochłonnych, dźwiękoizolacyjnych i antywibracyjnych,

3) wyznaczy w terminie 3 miesięcy do dnia wejścia w życie uchwały biura studiów i projektów, które będą się specjalizowały w zakresie zabezpieczeń przed hałasem i wibracjami typowych obiektów budownictwa przemysłowego i ogólnego oraz opracowywały nowe rozwiązania techniczne, jak również kryteria doboru i oceny ekonomicznej tych zabezpieczeń.

2. Właściwi ministrowie wprowadzą obowiązek uwzględniania zabezpieczeń przeciwhałasowych i antywibracyjnych w dokumentacji projektowo-kosztorysowej, sporządzanej dla obiektów przemysłowych przez nadzorowane przez nich biura projektów.

§ 7. Minister Przemysłu Maszynowego w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie uchwały zawrzej porozumienia z Ministrami Przemysłu Lekkiego i Przemysłu Chemicznego oraz Przewodniczącym Komitetu Drobnej Wytwórczości w sprawie rozwoju i koordynacji produkcji indywidualnych środków ochrony przeciwhałasowej i antywibracyjnej odpowiedniej jakości, w ilości i asortymencie niezbędnym do sukcesywnego zaspokojenia potrzeb krajowych w tym zakresie.

§ 8. Minister Przemysłu Maszynowego w porozumieniu z właściwymi ministrami zapewni w latach 1972—1975 rozwój produkcji podstawowej aparatury kontrolno-pomiarowej do pomiaru hałasu i wibracji oraz niezbędnej aparatury diagnostycznej do badań lekarskich pracowników narażonych na działanie hałasu i wibracji, w ilości i asortymencie niezbęd-

nym do sukcesywnego zaspokojenia potrzeb w tym zakresie.

§ 9. Prezes Polskiego Komitetu Normalizacyjnego we współpracy z zainteresowanymi ministrami opracuje w terminie do końca 1971 r. program prac normalizacyjnych w zakresie:

1) dopuszczalnego poziomu hałasu i wibracji dla poszczególnych typów maszyn, urządzeń, narzędzi oraz sprzętu transportowego i budowlanego, jak również związanych z tym metod pomiaru;

2) ustalenia podstawowej klasyfikacji, rodzajów materiałów, elementów i ustrojów dźwiękochłonnych, dźwiękoizolacyjnych i antywibracyjnych, wymagań jakościowych dla nich oraz metod badania ich właściwości;

3) wymagań jakościowych w odniesieniu do indywidualnych środków ochrony przed hałasem i wibracjami oraz metod badania ich skuteczności i po uzgodnieniu z Przewodniczącym Komitetu Nauki i Techniki włączy poszczególne zadania programu do 5-letniego planu prac normalizacyjnych na lata 1971—1975.

§ 10. 1. Zainteresowani ministrowie w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej spowodują sukcesywne wyposażenie w latach 1972—1975 placówek przemysłowej służby zdrowia w aparaturę diagnostyczną, przeznaczoną do przeprowadzania badań lekarskich pracowników narażonych na działanie hałasu i wibracji.

2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej:

1) wyznaczy w terminie do dnia 30 listopada 1971 r. ośrodki do koordynowania działalności placówek przemysłowej służby zdrowia w zakresie profilaktyki lekarskiej oraz w zakresie diagnostyki i leczenia pracowników zatrudnionych w warunkach nadmiernego hałasu lub narażonych na szkodliwe wibracje;

2) spowoduje sukcesywne wyposażenie w latach 1972—1975 stacji sanitarno-epidemiologicznych w aparaturę kontrolno-pomiarową do pomiaru hałasu i wibracji występujących w zakładach pracy;

3) spowoduje rozwinięcie w latach 1972—1975 w podległych mu jednostkach naukowo-badawczych prac dotyczących wpływu hałasu i wibracji na ustrój człowieka, nowych metod profilaktyki, wczesnej diagnostyki zmian chorobowych i leczenia w tym zakresie.

§ 11. 1. Ministrowie Przemysłu Ciężkiego, Przemysłu Maszynowego, Górnictwa i Energetyki, Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz Prezes Centralnego Urzędu Jakości i Miar wyznaczą bądź zorganizują, po uzgodnieniu z Przewodniczącym Komitetu Nauki i Techniki, jednostki właściwe do przeprowadzenia badań maszyn, urządzeń i narzędzi oraz sprzętu transportowego i budowlanego pod względem hałasu i wibracji i w terminie do końca 1973 r. wyposażą je w niezbędną aparaturę i sprzęt kontrolno-pomiarowy.

2. Prezes Centralnego Urzędu Jakości i Miar zapewni podjęcie w 1972 r. legalizacji narzędzi do pomiaru hałasu i wibracji przez organy administracji jakości i miar lub upoważni państwowe jednostki organizacyjne do działalności w tym zakresie.

§ 12. Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego spowoduje:

1) sukcesywne wprowadzenie — począwszy od roku akademickiego 1972/1973 — do obowiązujących programów kształcenia w wybranych wyższych szkołach technicznych, na określonych kierunkach studiów, zagadnień w zakresie akustyki, metod pomiaru hałasu i wibracji oraz metod ograniczenia lub likwidacji hałasu i wibracji.

2) zorganizowanie w wybranych szkołach wyższych studiów doktoranckich oraz studiów podyplomowych dla inżynierów specjalizujących się w dziedzinie walki z hałasem i wibracjami, zgodnie z potrzebami zgłoszonymi przez poszczególne resorty.

§ 13. Przy rozwiązywaniu poszczególnych zagadnień naukowo-badawczych i technicznych zaleca się korzystanie z osiągnięć i doświadczeń zagranicznych, a w szczególności krajów członkowskich Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej.

§ 14. Wyznacza się Centralny Instytut Ochrony Pracy jako jednostkę koordynującą i współdziałającą w zakresie prac naukowo-badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych wynikających z realizacji „Założeń programowych”, o których mowa w § 2.

§ 15. 1. Zainteresowani ministrowie (kierownicy urzędów centralnych, prezydium wojewódzkich rad narodowych) przesyłają Przewodniczącemu Komitetu Nauki i Techniki w terminie do dnia 5 marca każdego roku sprawozdania z realizacji uchwały i „Założeń programowych” za rok ubiegły. Sprawozdania te powinny zawierać:

1) informację o uzyskanych efektach poprawy stanu w zakresie likwidacji lub ograniczenia hałasu i wibracji;

2) informację o wysokości środków przeznaczonych i wykorzystanych na realizację planowanych przedsięwzięć, w szczególności środków przewidzianych na prace naukowo-badawcze i rozwojowe, modernizację i poprawę stanu istniejącego.

2. Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki składa Prezesowi Rady Ministrów, Przewodniczącemu Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Przewodniczącemu Centralnej Rady Związków Zawodowych w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku informację o wykonaniu uchwały w roku ubiegłym oraz wnioski dotyczące dalszej realizacji zadań objętych „Załoženiami programowymi”.

§ 16. Ilekroć w uchwale jest mowa o prezydiach wojewódzkich rad narodowych, należy przez to rozumieć także prezydium rad narodowych miast wyłączonych z województw.

§ 17. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Komitetu Nauki i Techniki, zainteresowanemu ministrowi, Sekretarzowi Naukowemu Polskiej Akademii Nauk oraz prezydiom wojewódzkich rad narodowych.

§ 18. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI KOMUNALNEJ

z dnia 25 sierpnia 1971 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach gazyfikacji bezprzewodowej.*(Dziennik Ustaw z dnia 21 września 1971 r. Nr 23, poz. 216)*

Na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. Nr 13, poz. 91) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.**Przepisy ogólne.**

§ 1. 1. Rozporządzenie dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy w rozlewniach i jednostkach rozpraszających, zwanych dalej „zakładami”, przy magazynowaniu, napełnianiu i rozprowadzaniu gazów płynnych.

2. Przez gazy płynne, zwane dalej „gazami”, rozumie się gazy skroplone propanowo-butanowe będące przetworami naftowymi, określone obowiązującą Polską Normą oraz zakwalifikowane do materiałów niebezpiecznych w klasie Id, klasie wybuchowości II i kategorii zagrożenia wybuchem W II.

§ 2. 1. W strefie zagrożenia wybuchem, tj. w pomieszczeniach i strefach pomieszczeń zakładów oraz w przestrzeniach zewnętrznych określonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 lutego 1967 r. w sprawie klasyfikacji obiektów budowlanych i zakładów pracy pod względem niebezpieczeństwa pożarowego i zagrożenia wybuchem (Dz. U. Nr 8, poz. 34), zabrania się używania otwartego ognia, palenia tytoniu oraz iskrzenia; strefy te powinny być odpowiednio oznakowane.

2. Pomieszczenia zamknięte znajdujące się w strefie zagrożenia wybuchem powinny posiadać skuteczną wentylację.

3. W strefie zagrożenia wybuchem zawartość gazu w powietrzu nie może przekraczać 1,5% objętości.

§ 3. Instalacje i urządzenia elektryczne oraz telekomunikacyjne w pomieszczeniach zamkniętych i w strefie zagrożenia wybuchem powinny odpowiadać wymaganiom obowiązujących przepisów.

§ 4. Przy wykonywaniu prac mechanicznych w strefie zagrożenia należy używać narzędzi nie iskrzących; inne narzędzia mogą być używane tylko wyjątkowo, po uprzednim zamocowaniu ich w oleju.

§ 5. Gazociągi technologiczne powinny być szczelne i oznaczone barwami, zgodnie z obowiązującymi normami, w sposób wskazujący wyraźnie na przeznaczenie danego przewodu oraz kierunek przepływającego w nim medium.

§ 6. W strefie zagrożenia wybuchem dopuszcza się do ruchu pojazdy z silnikiem wysokoprężnym, a wyjątkowo z silnikiem gaźnikowym z zabezpieczeniem przeciwwiskrowym; ruch pojazdów powinien być uporządkowany i odbywać się po wydzielonych pasach ruchu.

§ 7. Temperatura w pomieszczeniach zamkniętych, półzamkniętych i otwartych nie powinna przekraczać +35°C. W każdym pomieszczeniu powinien

znajdować się termometr. W razie osiągnięcia wyższej temperatury należy stosować chłodzenie.

§ 8. W strefie zagrożenia wybuchem, szczególnie w składach butli oraz w miejscach ich napełniania i magazynowania, otwory kanalizacyjne powinny być zasyfonowane.

§ 9. Prace związane z używaniem, transportem, przechowywaniem i konserwacją butli mogą być wykonywane tylko przez pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy bądź też pod bezpośrednim nadzorem tych pracowników.

Rozdział 2.**Magazynowanie.**

§ 10. 1. Do magazynowania gazu można używać tylko specjalnie do tego celu przeznaczonych metalowych naczyń ciśnieniowych (zbiorników, butli), wykonanych i dopuszczonych do użytku w myśl przepisów dozoru technicznego.

2. Butli nie wolno rzucać, przewracać, toczyć, uderzać o nie przedmiotami oraz używać ich do celów niezgodnych z ich przeznaczeniem.

3. Butli nie wolno przechowywać w warunkach wpływających ujemnie na ich wytrzymałość, np. w otoczeniu, w którym zachodzi możliwość działania substancji korodujących.

§ 11. Pojedynczy zbiornik lub zespół zbiorników, zwane dalej „parkiem zbiornikowym”, powinien znajdować się na terenie ogrodzonym w sposób zapewniający przewiew powietrza, a także posiadać łatwy dojazd utwardzoną nawierzchnią do instalacji i urządzeń przeciwpożarowych.

§ 12. Teren w promieniu 10 m od parku zbiornikowego powinien być utwardzony i wolny od wszelkich przedmiotów i materiałów, zwłaszcza łatwo zapalnych.

§ 13. Zbiorniki stacjonarne, znajdujące się nad powierzchnią terenu, powinny być pomalowane na kolor ochronny (jasny), odbijający promienie słoneczne, lub posiadać osłonę ocieniającą, pomalowaną również na kolor ochronny.

§ 14. Wyposażenie zbiorników, jak armatura, osprzęt itp., powinno być łatwo dostępne.

§ 15. Park zbiornikowy o pojemności wodnej powyżej 200 m³ powinien posiadać stałą ochronę wodną przeciwpożarową.

§ 16. Park zbiornikowy powinien być usytuowany w odległości większej niż 50 m od wszelkich własów instalacji podziemnych. W razie mniejszej odległości włązy powinny wystawać 70 cm ponad teren i być uszczelnione, a wpusty i studzienki kanalizacyjne powinny być wyposażone w syfony.

§ 17. Zabrania się magazynowania gazu w zbiornikach:

1) z przedawnioną datą badania dozoru technicznego,

2) powyżej określonego poziomu napełniania.

§ 18. Wszelkie prace w parku zbiornikowym powinny być określone szczegółową instrukcją zakładową, przy czym:

1) prace naprawcze i remontowe mogą być przeprowadzane po uprzednim ich zgłoszeniu właściwym organom,

2) prace związane z naprawą i remontem zbiorników mogą wykonywać tylko pracownicy odpowiednio przeszkoleni i po uzyskaniu pozytywnych wyników badań lekarskich,

3) prace związane z oczyszczaniem wnętrza zbiornika należy powierzać brygadzie składającej się z co najmniej trzech osób, z których dwie stanowią ubezpieczenie trzeciej, przebywającej wewnątrz; nieprzerwane jednorazowe przebywanie we wnętrzu zbiornika jednej osoby nie może trwać dłużej niż 15 minut; prace te należy wykonywać w ciągu dnia.

§ 19. Zabrania się przekraczania temperatury roboczej, określonej dla danego zbiornika z gazem.

§ 20. Elektryczne oświetlenie manipulacyjne w parku zbiornikowym może być stosowane tylko w wykonaniu przeciwwybuchowym i przy napięciu nie większym niż 24 V.

§ 21. Zbiorniki powinny posiadać uziemienie i instalację odgromową, przy czym kontrola stanu uziemienia i instalacji odgromowej powinna odbywać się zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 22. Zabrania się:

1) przeprowadzania przez strefę zagrożenia wybuchem napowietrznych linii elektrycznych (zasilania powinno odbywać się kablami ziemnymi),

2) składowania i instalowania zbiorników poniżej otaczającego terenu (nie dotyczy to zbiorników podziemnych),

3) umieszczania w pomieszczeniach zamkniętych wszelkiego rodzaju zbiorników stacjonarnych oraz ciśnieniowego wyposażenia regulacyjnego pierwszego stopnia.

§ 23. 1. Butle z gazem powinny być składowane w pomieszczeniach jednokondygnacyjnych, nie podpiwnicznych oraz wyposażonych w instalację i urządzenia przeciwpożarowe.

2. Składy butli na wolnym powietrzu powinny być wyposażone w instalacje i urządzenia przeciwpożarowe oraz odgromowe.

§ 24. W składach butli z gazem w bazach dystrybucyjnych w każdym pomieszczeniu (segmencie) nie powinno być składowanych więcej niż 500 butli (w przeliczeniu na butle 40-litrowe).

§ 25. Przy magazynowaniu butli należy stosować zasadę oddzielnego magazynowania butli pełnych i pustych, stosując odpowiednie oznakowania miejsc.

§ 26. W pomieszczeniach przeznaczonych do magazynowania gazu zabrania się przechowywania innych gazów, płynów i materiałów łatwo zapalnych.

§ 27. Butle z gazem powinny być składowane w pozycji stojącej. Dopuszcza się możliwość składowania butli z gazem w 2—3 warstwach pod warunkiem zastosowania przekładek pomiędzy warstwami.

§ 28. Zabrania się magazynowania butli z gazem w pomieszczeniach do tego celu nie przeznaczonych, jak np:

1) pomieszczeniach znajdujących się poniżej poziomu terenu, np. w suterrenach, piwnicach,

2) pomieszczeniach do przechowywania produktów żywnościowych,

3) składach materiałów wybuchowych i łatwo zapalnych,

4) kotłowniach i innych centralach ciepłych,

5) pomieszczeniach ze stałą temperaturą powyżej +35°C,

6) garażach i innych miejscach, w których znajdują się pojazdy samochodowe.

§ 29. Przed złomowaniem butle powinny być opróżnione z resztek gazu.

Rozdział 3.

Napełnianie i rozprowadzanie.

§ 30. Zabrania się napełniania gazem butli, których stan techniczny nie odpowiada wymaganiom bezpiecznej eksploatacji, a w szczególności butli:

1) po upływie terminu badania okresowego,

2) bez przewidzianego oznaczenia i specjalnego odczekiwania,

3) z nieszczelnym lub uszkodzonym zaworem,

4) z uszkodzoną powierzchnią, pęknięciem, dużym skorodowaniem, widoczną zmianą kształtu, głęboką rysą itp.,

5) bez przewidzianego pokrycia ochronnego (malowania).

§ 31. Butle nowe i po renowacji należy odpowiedzieć i napełniać pod nadzorem personelu technicznego rozlewni.

§ 32. Renowacji i atestacji butli może dokonywać tylko zakład wytwarzający je lub dostawca gazu albo inny zakład upoważniony przez organy dozoru technicznego.

§ 33. Każdą napełnioną butlę należy poddać kontroli wagowej. W razie odchylenia od przewidzianego normatywu należy dokonać korekty napełniania.

§ 34. 1. Zawór napełnionej butli należy poddać kontroli szczelności w kąpeli wodnej lub za pomocą roztworu mydlanego.

2. Kontrola powinna obejmować ewentualne miejsca nieszczelności, jak:

1) membranę zaworu,

2) wylot zaworu przy nakrętce zaślepiącej,

3) połączenie gwintowe zaworu z szyją butli,

4) szwy spawalnicze powłoki butli.

3. W razie stwierdzenia jednej z usterek wymienionych w ust. 2 butlę (zbiornik) należy skierować do naprawy.

4. Zawór powinien wykazywać całkowitą szczelność w stanie zamkniętym przy nie zaślepionym króćcu oraz we wszystkich dowolnych stanach otwarcia i zamknięcia przy zaślepionym króćcu.

§ 35. Napełnione gazem butle kierowane do ekspedycji powinny posiadać nakrętkę zaślepiającą i kołpak ochronny.

§ 36. Zabrania się przeprowadzania jakichkolwiek napraw urządzeń i instalacji napełniających podczas ruchu agregatów pompowych i sprężarkowych.

§ 37. Zawory na zbiornikach i instalacji technologicznej powinny być otwierane ostrożnie i stopniowo (powoli).

§ 38. 1. Armatura i osprzęt do instalacji technologicznej powinny być bieżąco kontrolowane.

2. Przyczyny ulatniania się gazów na złączach armatury i sprzętu instalacji technologicznej powinny być natychmiast usuwane.

§ 39. 1. Napełnianie i opróżnianie cystern kolejowych powinno odbywać się na bocznicach kolejowych odpowiednio przystosowanych do załadunku i wyładunku gazu płynnego.

2. Przed napełnianiem lub opróżnianiem cystern należy sprawdzić ich stan techniczny i wyniki kontroli ująć w ewidencji.

3. Przy czynnościach manipulacyjnych z włazem i zaworami cysterny należy stać od strony nawietrznej.

4. Przed napełnieniem lub opróżnieniem cysterny należy unieruchomić, uziemić i wyrównać różnicę potencjałów statycznych, a w razie załadunku lub rozładunku więcej niż jednej cysterny należy je uprzednio rozłączyć. Odnosi się to również do operacji przy pojazdach samochodowych — cysternach.

5. Podczas napełniania lub rozładowywania cysterny bocznica powinna być zamknięta oraz wyposażona w tablice ostrzegawcze, informujące o tych pracach. W razie pracy w nocy lub podczas mgły tablice te należy oświetlić, a także oznakować czerwonym światłem.

6. Zabrania się manewrowania cysternami przy podłączonych przewodach elastycznych (węzłach).

§ 40. 1. Zabrania się załadunku i wyładunku cystern podczas burzy i wyładowań atmosferycznych.

2. Czynności załadowcze i wyładowcze należy przeprowadzać w zasadzie przy świetle dziennym. W razie dokonywania tych czynności w nocy lub podczas mgły najbliższy obszar należy zabezpieczyć i oświetlić.

§ 41. 1. Podczas załadunku i wyładunku cysterny co najmniej jeden pracownik powinien stale przebywać przy cysternie i mieć możliwość bezpośredniego porozumiewania się z obsługą pompowni.

2. Stosowanie gazu obojętnego do rozładunku cystern powinno być uzgodnione z producentem gazu płynnego. Jeżeli producent nie określi inaczej, stosuje się w tym celu azot.

§ 42. 1. Uruchomienie agregatu pompowego może nastąpić po uzyskaniu odpowiedniego nadciśnienia po stronie ssącej, gwarantującego napływ cieczy do pompy.

2. Najwyższe dopuszczalne nadciśnienie powinno być oznaczone na manometrze zgodnie z przepisami dozoru technicznego.

3. Po stronie tłocznej pompy powinno znajdować się obejście z zaworem, który przy odbiorze zerowym i przekroczeniu maksymalnego nadciśnienia roboczego o 10% otwiera się i przepuszcza przewodem powrotnym nadmierną ilość gazu do zbiornika. Działanie tego zaworu należy bieżąco kontrolować.

4. Eksploatacja i konserwacja agregatów pomp i sprężarek powinna wykluczać nadmierne nagrzewanie elementów pracujących i powstanie iskry.

5. Agregat należy na okres przeglądu i napraw wyłączyć spod napięcia elektrycznego, zabezpieczając go jednocześnie przed przypadkowym włączeniem przez wywieszenie tabliczki z napisem „Nie włączać”.

6. Przy pracy wielozmianowej personel obsługi-

jący agregaty nie może opuścić miejsca pracy przed zdaniem obowiązków następnej zmianie.

§ 43. Zabrania się napełniania butli gazem w pomieszczeniach nie posiadających:

- 1) sprawnej wentylacji naturalnej,
- 2) wentylacji mechanicznej czynnej w czasie ruchu urządzeń,
- 3) wentylacji awaryjnej mechanicznej,
- 4) instalacji i urządzeń przeciwpożarowych.

§ 44. Przed rozpoczęciem procesu napełniania butli gazem należy dokładnie skontrolować prawidłowość działania i właściwe ustawienie urządzeń napełniających oraz prawidłowość połączeń z urządzeniem napełniającym.

§ 45. Transportery i urządzenia napełniające powinny posiadać zablokowane wyłączanie awaryjne.

§ 46. 1. W pomieszczeniach, w których istnieje zagrożenie wybuchu gazu, należy przeprowadzać okresowe badania stężenia gazu w powietrzu albo zainstalować samoczynne wykrywacze gazu, wyposażone w urządzenia sygnalizujące (akustycznie lub akustyczno-optycznie) przekraczanie najwyższego dopuszczalnego stężenia gazu (§ 2 ust. 3).

2. Częstotliwość badań w poszczególnych pomieszczeniach i na stanowiskach roboczych określa instrukcje zakładowe.

§ 47. Rozlewnia gazu płynnego powinna posiadać punkt ratownictwa wyposażony w odpowiedni sprzęt ratunkowy i higieniczno-sanitarny oraz przeszkoloną ekipę ratowniczą na każdej zmianie.

§ 48. 1. Aparatura i urządzenia służące do ochrony zdrowia i życia ludzkiego oraz instalacje i urządzenia przeciwpożarowe powinny być utrzymane w należyłym stanie.

2. Przepis ust. 1 ma odpowiednie zastosowanie do sprzętu ochrony osobistej i narzędzi pracy.

§ 49. Transport gazów płynnych na drogach publicznych powinien odbywać się zgodnie z obowiązującymi przepisami w sprawie bezpieczeństwa ruchu przy przewozie materiałów niebezpiecznych.

Rozdział 4.

Instalacje gazowe w rozlewniach.

§ 50. W rozlewniach zabrania się instalowania gazociągów:

- 1) pod budynkami i fundamentami maszyn,
- 2) pod składami materiałów na placach otwartych,
- 3) w pomieszczeniach podziemnych,
- 4) w kanałach instalacyjnych,
- 5) w odległości mniejszej niż 1,5 m od źródła ciepła,
- 6) w szybach dźwigów.

§ 51. Armatura, osprzęt, złącza, węże elastyczne oraz materiały uszczelniające użyte do budowy urządzeń przeznaczonych do gazu powinny być odporne na jego działanie.

§ 52. Gazociągi przeznaczone do fazy ciekłej i lotnej gazu powinny być wykonane z rur stalowych bez szwu.

§ 53. 1. Zabrania się stosowania armatur, osprzętu i złącz wykonanych z żeliwa zwykłego.

2. Armatura bezpieczeństwa użyta przy instalacji powinna posiadać atest.

§ 54. Wszystkie odcinki gazociągu do fazy ciekłej powinny być zabezpieczone między dwoma zaworami przed wzrostem ciśnienia hydraulicznego.

Rozdział 5.
Przepisy końcowe.

§ 55. Kierownictwa zakładów opracują na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz innych przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy mających zastosowanie do gazu płynnego szczegółowe instrukcje zakładowe dla poszczególnych faz procesu technologicznego, pomieszczeń i stanowisk pracy.

§ 56. W zakresie rozprowadzania gazów płynnych propanowo-butanowych nie mają zastosowania prze-

pisy rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 15 maja 1954 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu butli z gazami sprężonymi, skroplonymi i rozpuszczonymi pod ciśnieniem (Dz. U. Nr 29, poz. 115).

§ 57. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Minister Gospodarki Komunalnej:
w z. M. Zubelewicz

9

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŁĄCZNOŚCI

z dnia 30 sierpnia 1971 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie dodatków dla pracowników państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” za nocną służbę oraz za specjalne i uciążliwe warunki pracy.

(Dziennik Ustaw z dnia 15 września 1971 r. Nr 22, poz. 208)

Na podstawie art. 18 ust. 2 przepisów z dnia 22 marca 1928 r. o utworzeniu państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” (Dz. U. z 1932 r. Nr 105, poz. 879) art. 65 i art. 66 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o łączności (Dz. U. Nr 8, poz. 48) i § 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 września 1957 r. w sprawie uposażenia pracowników państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” (Dz. U. z 1966 r. Nr 9, poz. 58) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Łączności z dnia 22 grudnia 1964 r. w sprawie dodatków dla pracowników państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” za nocną służbę oraz za specjalne i uciążliwe warunki pracy (Dz. U. z 1965 r. Nr 3, poz. 12, z 1966 r. Nr 21, poz. 137, z 1967 r. Nr 13, poz. 59, z 1968 r. Nr 6, poz. 37

i z 1971 r. Nr 4, poz. 42) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 19 dodaje się ust. 3 w następującym brzmieniu:

„3. Doraźne, podyktowane bieżącymi wymaganiami służby, przesunięcie pracownika pobierającego dodatek określony w § 7 na inne miejsce służbowe, na którym dodatek ten jest niższy lub w ogóle nie przysługuje, nie pozbawia pracownika prawa do dodatku przysługującego w stałym miejscu jego pracy, nie dłużej jednak niż przez okres 1 miesiąca”;

2) w § 20 ust. 2 skreśla się wyrazy „dodatku ustalonego w § 2 i”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Łączności: E. Kowalczyk

10

ZARZĄDZENIE NR 95 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 31 sierpnia 1971 r.

w sprawie stanowiska „stażysty” w prezydiach rad narodowych oraz okresu pracy zawodowej wymaganej dla stanowisk, na których mają być zatrudnieni absolwenci szkół bezpośrednio po odbyciu wstępnego stażu pracy.

(Monitor Polski z dnia 11 września 1971 r. Nr 46, poz. 295)

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych (Dz. U. Nr 7, poz. 39) oraz § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1966 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i wynagrodzenia pracowników prezydiów rad narodowych (Dz. U. z 1966 r. Nr 30, poz. 180 i z 1971 r. Nr 10, poz. 106) i § 12 uchwały nr 126 Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1971 r. w sprawie wstępnego stażu pracy absolwen-

tów szkół (Monitor Polski Nr 37, poz. 239) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Wprowadza się w prezydiach rad narodowych wszystkich stopni stanowisko „stażysty” ze stawkami wynagrodzenia:

1) dla stażysty z wyższym wykształceniem: 1.500 zł — 2.000 zł,

2) dla stażysty ze średnim wykształceniem: 1.100 zł — 1.400 zł.

2. Stanowisko stażysty (ust. 1) wprowadza się zamiast dotychczasowych stanowisk praktykantów z wyższym i średnim wykształceniem i przewidzianych dla nich stawek wynagrodzenia.

§ 2. Jednoroczny okres pracy zawodowej, przewidziany dotychczas jako warunek zatrudnienia na określonych stanowiskach pracowniczych w prezydiach rad narodowych, ulega skróceniu do okresu

wstępnego stażu pracy ustalonego dla stażysty na zasadach uchwały nr 126 Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1971 r. w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów szkół (Monitor Polski Nr 37, poz. 239).

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 września 1971 r.

Prezes Rady Ministrów: w z. *M. Jagielski*

11

ZARZĄDZENIE MINISTRÓW KOMUNIKACJI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 25 września 1971 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie przewozu osób samochodami ciężarowymi.

(*Monitor Polski z dnia 5 października 1971 r. Nr 49, poz. 316*)

Na podstawie art. 14 pkt 1 i art. 17 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 27 listopada 1961 r. o bezpieczeństwie i porządku ruchu na drogach publicznych (Dz. U. Nr 53, poz. 295) i § 49 rozporządzenia Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 20 lipca 1968 r. w sprawie ruchu na drogach publicznych (Dz. U. Nr 27, poz. 183) zarządza się, co następuje:

§ 1. W § 2 zarządzenia Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 23 maja 1970 r. w

sprawie przewozu osób samochodami ciężarowymi (Monitor Polski z 1970 r. Nr 20, poz. 170 i z 1971 r. Nr 32, poz. 206) na końcu pkt 2 dodaje się wyrazy „w okresie od dnia 1 czerwca do dnia 30 września”.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Komunikacji: *M. Zajfryd*

Minister Spraw Wewnętrznych: w z. *B. Stachura*

12

ZARZĄDZENIE Nr 19

PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 18 maja 1971 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w stołówkach pracowniczych prowadzonych we własnym zakresie przez jednostki budżetowe.

(*Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 30 września 1971 r. Nr 4, poz. 13*)

Na podstawie § 10 ust. 1 uchwały nr 387 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1964 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w uspołecznionych zakładach gastronomicznych, zmienionej uchwałą nr 14 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1969 r., w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych — zarządza się, co następuje:

§ 1. W § 5 zarządzenia nr 8 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 12 kwietnia 1965 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w stołówkach pracowniczych prowadzonych we własnym zakresie przez jednostki budżetowe (Dz. Urz. KPiP z 1965 r. nr 2, poz. 7 i z

1967 r. nr 6, poz. 12) wprowadza się następujące zmiany:

1) w ust. 1 wyrazy „15%” zastępuje się wyrazami „25%”,

2) w ust. 3 wyrazy „25%” zastępuje się wyrazami „40%”.

§ 2. Wprowadzenie w życie postanowień niniejszego zarządzenia nie może spowodować przekroczenia planowanego funduszu płac.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac:

M. Krukowski

13

**ZARZĄDZENIE Nr 20
PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC**

z dnia 18 maja 1971 r.

w sprawie dodatkowego wynagradzania niektórych pracowników domów wczasowych świadczących usługi dla konsumentów nie będących mieszkańcami domów wczasowych oraz niektórych pracowników stołówek i bufetów przyzakładowych wydających posiłki turystom i wczasowiczom.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 30 września 1971 r. Nr 4, poz. 14)

Na podstawie § 5 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1960 r. w sprawie szczegółowego zakresu i trybu działania Komitetu Pracy i Płac oraz zakresu współpracy Komitetu z innymi organami administracji państwowej (Dz. U. nr 23, poz. 133 z późniejszymi zmianami) w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych ustala się, co następuje:

§ 1. 1. Domami wczasowymi w rozumieniu niniejszego zarządzenia są domy wczasowe prowadzone przez Fundusz Wczasów Pracowniczych, branżowe związki zawodowe i zakłady pracy.

2. Stołówkami i bufetami przyzakładowymi w rozumieniu niniejszego zarządzenia są stołówki i bufety wydające posiłki pracownikom, a prowadzone przez zakłady pracy lub organizacje handlowe na zlecenie zakładów pracy.

§ 2. 1. Pracownicy domów wczasowych wydających posiłki dla konsumentów nie będących mieszkańcami domów wczasowych oraz pracownicy stołówek i bufetów przyzakładowych wydających posiłki turystom i wczasowiczom mogą otrzymywać dodatkowe wynagrodzenie miesięczne.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, może być przyznane następującym pracownikom:

- 1) kierownikowi domu wczasowego, stołówki lub bufetu przyzakładowego i jego zastępcy,
- 2) pracownikom bezpośrednio zatrudnionym przy przygotowywaniu i wydawaniu posiłków,
- 3) pracownikom zaopatrzenia i bezpośredniego nadzoru nad żywieniem w domu wczasowym, stołówce lub bufecie przyzakładowym.

§ 3. 1. Za posiłki wydawane przez domy wczasowe konsumentom nie będącym mieszkańcami tych domów, należy pobierać obowiązującą opłatę z dodatkiem 5%.

2. Za posiłki wydawane przez stołówki lub bufety przyzakładowe turystom i wczasowiczom, należy pobierać opłatę ustaloną dla osób nie będących pracownikami zakładu pracy prowadzącego stołówkę lub bufet i nie korzystających z wyżywienia na podstawie umów między zakładami pracy — z dodatkiem 5%.

§ 4. 1. Wpływy z dodatku, o którym mowa w § 3, stanowią Nielimitowany osobowy fundusz płac i przeznaczone są na dodatkowe wynagrodzenie dla pracowników określonych w § 2, z tym że dla pra-

owników bezpośredniego nadzoru nad żywieniem w domach wczasowych, stołówkach i bufetach przyzakładowych można przeznaczyć nie więcej niż 5% tego funduszu.

2. Z funduszu, o którym mowa w ust. 1, należy wypłacać również wynagrodzenie dla pracowników za pracę w godzinach nadliczbowych związaną z obsługą konsumentów nie będących mieszkańcami domów wczasowych oraz obsługą turystów i wczasowiczów korzystających z posiłków w stołówkach i bufetach przyzakładowych.

§ 5. 1. Wysokość indywidualnych dodatkowych wynagrodzeń (§ 2) powinna być ustalona proporcjonalnie do miesięcznych płac zasadniczych pracowników, a w uzasadnionych przypadkach może być zróżnicowana w zależności od zakresu i wkładu pracy poszczególnych pracowników.

2. Wysokość indywidualnych miesięcznych wynagrodzeń dodatkowych nie może przekraczać:

1) dla kierownika domu wczasowego, stołówki lub bufetu przyzakładowego — 30% miesięcznej płacy zasadniczej,

2) dla pozostałych pracowników — 25% miesięcznej płacy zasadniczej.

3. Szczegółowe zasady dodatkowego wynagradzania pracowników, o których mowa w § 2, ustala właściwe jednostki nadrzędne.

§ 6. Wydawanie posiłków konsumentom nie będącym mieszkańcami domów wczasowych oraz turystom i wczasowiczom nie powinno obniżyć poziomu i jakości usług świadczonych przez domy wczasowe oraz stołówki i bufety przyzakładowe.

§ 7. Zaleca się naczelnym organizacjom społecznym oraz centralnym organizacjom spółdzielczym stosowanie niniejszego zarządzenia.

§ 8. Tracą moc wytyczne nr 13 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac i Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 18 maja 1966 r. w sprawie dodatkowego wynagradzania niektórych pracowników domów wczasowych świadczących usługi dla konsumentów nie będących mieszkańcami domów wczasowych (Dz. Urz. KPiP nr 4, poz. 6).

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac:
M. Krukowski

14

**INSTRUKCJA Nr 21
PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY i PŁAC
oraz MINISTRA GOSPODARKI KOMUNALNEJ**

z dnia 20 maja 1971 r.

zmieniająca instrukcję w sprawie zasad organizacji robót komunalnych prowadzonych ze środków na akcję interwencyjną i zatrudniania przy nich osób poszukujących pracy.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 30 września 1971 r. Nr 4, poz. 15)

§ 1. W instrukcji Nr 8 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac oraz Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 18 lutego 1962 r. w sprawie zasad organizacji robót komunalnych prowadzonych ze środków na akcję interwencyjną i zatrudniania przy nich osób poszukujących pracy (Dz. Urz. KP i P Nr 2, poz. 7), ust. 13 otrzymuje brzmienie:

„13. Robotnicy zatrudnieni przy robotach interwencyjnych otrzymują wynagrodzenie i świadczenia

według zasad określonych w przepisach szczególnych dla robotników zatrudnionych przy analogicznych robotach prowadzonych przez przedsiębiorstwa (zakłady) gospodarki komunalnej i mieszkaniowej”.

§ 2. Instrukcja wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac:

M. Krukowski

Minister Gospodarki Komunalnej: Z. Drozd

15

**PISMO OKÓLNE Nr 23
PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC**

z dnia 15 czerwca 1971 r.

w sprawie zwolnień od pracy dla zapewnienia opieki nad chorym dzieckiem w przypadku, gdy oboje rodzice są pracownikami.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 30 września 1971 r. Nr 4, poz. 11)

1. Zgodnie z dotychczasową praktyką w przypadkach, gdy oboje rodzice są pracownikami lekarskie zwolnienia od pracy dla zapewnienia opieki choremu dziecku udzielane są w zasadzie matce, a ojcu tylko w wyjątkowych, ściśle określonych przypadkach.

2. Celem ułatwienia sytuacji pracującym matkom oraz uproszczenia postępowania w tym zakresie ustala się, że w przypadku gdy oboje rodzice są pracownikami, a w domu nie ma innych osób mogących zapewnić opiekę choremu dziecku, lekarskie zwolnienie od pracy dla zapewnienia takiej opieki choremu dziecku powinno być udzielane temu z rodziców, które zażąda zwolnienia.

3. Jeżeli rodzicom w myśl obowiązujących przepisów — przysługuje za czas opieki nad chorym dzieckiem w wieku do lat 14 zasiłek chorobowy z ubezpieczenia społecznego, okres pobierania przez nich tego zasiłku nie może przekraczać (łącznie

przez oboje rodziców) 30 dni w roku kalendarzowym, bez względu na liczbę chorych dzieci w tym czasie.

W przypadku natomiast, gdy jedno z pracujących rodziców zachowało prawo do wynagrodzenia warunków ten (30 dni w roku) dotyczy tylko tego, które korzystało z zasiłku chorobowego.

4. Traci moc pkt 2 i 3 pisma okólnego Nr 37 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 28 września 1967 r. w sprawie warunków wymaganych do uzyskania zasiłku chorobowego na czas opieki nad chorym dzieckiem (Dz. Urz. KP i P Nr 8, poz. 17).

5. Zasady powyższe powinny być stosowane poczynając od dnia podpisania niniejszego pisma okólnego.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac:

M. Krukowski

16

INSTRUKCJA Nr 31 PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY i PŁAC

z dnia 17 sierpnia 1971 r.

zmieniająca instrukcję w sprawie zasad wykorzystywania środków na akcję interwencyjną w zakresie przysposobienia zawodowego osób poszukujących pracy.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 30 września 1971 r. Nr 4, poz. 16)

Na podstawie § 5 ust. 2 uchwały nr 541 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 1961 r., w sprawie zasad gospodarowania środkami na akcję interwencyjną, ustala się, co następuje:

§ 1. § 7 ust. 2 instrukcji nr 25 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 28 września 1970 r. w sprawie zasad wykorzystywania środków na akcję interwencyjną w zakresie przysposobienia zawodowego osób poszukujących pracy (Dz. Urz. KPiP nr 6, poz. 12) otrzymuje brzmienie:

„2. Wysokość zasiłku szkoleniowego nie może

przekraczać 650 zł miesięcznie, a dla jedynego żywiciela rodziny kwota ta może być podwyższona o 100 zł na każdego członka rodziny, pozostającego na jego utrzymaniu z tym jednak, że górna granica zasiłku szkoleniowego nie może przekraczać 900 zł miesięcznie”.

§ 2. Instrukcja wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac:
M. Krukowski

17

WYTYCZNE NR 35 PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 15 września 1971 r.

w sprawie udzielania zwolnień od pracy w związku z wychowywaniem dzieci w wieku do lat 14.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 30 września 1971 r. Nr 4, poz. 12)

Na podstawie § 5 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1960 r. w sprawie szczegółowego zakresu i trybu działania Komitetu Pracy i Płac oraz zakresu współpracy Komitetu z innymi organami administracji państwowej (Dz. U. Nr 23, poz. 133) w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych ustala się, co następuje:

1. Dwóch dni zwolnienia od pracy przysługujących — w myśl przepisu § 4 ust. 7 uchwały Nr 327 Rady Ministrów z dnia 16 sierpnia 1957 r. w sprawie przestrzegania porządku i dyscypliny pracy (Monitor Polski z 1968 r. Nr 3, poz. 22) — pracownikom wychowującym dzieci w wieku do lat 14 należy

udzielać również pracownikom-ojcom będącym jedynymi opiekunami dzieci w wieku do lat 14.

2. Pracownicy korzystający ze zwolnień, o których mowa w ust. 1, zachowują za czas tych zwolnień prawo do wynagrodzenia, ustalonego zgodnie z przepisem § 2 uchwały Nr 58 Rady Ministrów z dnia 12 marca 1971 r. w sprawie prawa do wynagrodzenia za czas zwolnień od pracy, przysługujących pracownikom wychowującym dzieci w wieku do lat 14 (Monitor Polski Nr 25, poz. 157).

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac:
M. Krukowski

Wydawnictwo Związkowe CRZZ — Warszawa, ul. Spasowskiego 1/3

WARUNKI PRENUMERATY

Cena prenumeraty: kwartalnie — zł 10.—, półrocznie — zł 20.—, rocznie — zł 40.—

Institucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach „Ruch”, w terminie do 25 listopada na rok następny.

Prenumeratory indywidualni mogą opłacać prenumeratę w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024.

Sprzedaż egzemplarzy numerów zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienia, prowadzi Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28.

Drukarnia Wydawnictwa Związkowego CRZZ. Papier gazetowy kl. VIII, 50 g. Objętość ark. wyd. 2,2, ark. druk. 2. Zam. 865/71 22789 U-34

INDEKS 35404